

Küsitlusuuringu aruanne

15-19 aastaste noorte küsitlus riigikaitse teemadel 2025

Delis Lauringson, Tauno Õunapuu

08.08.2025

Sisukord

1	Kokkuvõte.....	3
2	Metoodika	6
2.1	Sihtrühm ja valim	6
2.2	Andmekogumine	9
2.3	Andmetöötlus	9
3	Tulemused	10
3.1	Uhkus Eestis elamise üle	10
3.2	Huvi Kaitseliidu noorteorganisatsioonide vastu	12
3.3	Hinnangud riigikaitseõpetuse vajalikkusele põhikoolis.....	13
3.4	Hinnangud ajateenistusele	15
3.5	Hinnangud Eesti julgeolekuohtudele	23
3.6	Hinnangud Eesti iseseisvale kaitsevõimele	26
3.7	Informeeritus kaitsetegevustest välisriigi rünnaku korral	29
3.8	Kaitsetahe	32
3.9	Huvi kaitsevaldkondade vastu	37

1 Kokkuvõte

LevelLab OÜ viis 2025. aasta mais ja juunis Kaitseministeeriumi tellimusel 15–19-aastaste noorte seas läbi küsitluse, mille peamiseks eesmärgiks oli kaardistada noorte teadlikkust, suhtumist ja hoiakuid riigikaitseletes küsimustes. Lisaks uurida, kas Kaitseleidi noorteorganisatsioonidesse kuuluvate noorte hinnangud erinevad nendes organisatsioonidesse mittekuuluvate noorte arvamuselt.

Küsitlusele vastas 1044 15–19-aastast noort (406 Kaitseleidi Noorteorganisatsioonide (KLN) liiget ja 638 noort, kes ei ole KLN liikmed). Tulemused kaaluti esinduslikkuse tagamiseks post-stratifikatsiooni kaalude meetodit. Analüüsi jaoks kasutati lahendust, kus kaaluti ainult KLN mitteliikmete osavahimist, kuna KLN liikmeskonna struktuur ei vasta Eesti 15–19 aastase elanikkonna struktuurile. Valimiviga kaalutud valimis on 4,5%.

Peamised tulemused ja järeldused on järgmised:

Seotus Eestiga ja huvi KLN-i vastu

KLN noorte seas on ohkustunne Eestis elamise üle väga kõrge ja kasvutrendis: 2025. aastal tunneb ohkut 98% liikmetest, sh 71% “väga”. Mitteliikmete ohkustunne on tagasihoidlikum ja trend languses – ohkut tunneb 76%, ning ebakindlust ja kriitikat on lisandunud. Regionaalset pilti mõjutab keelekooslus: Kirde-Eestis (kus venekeelsete osakaal on suur) on näitajad järjepidevalt madalamad. Mitteliikmete liitumishuvi KLN-iga on kahe aastaga selgelt kahanenud (30% → 15%), samal ajal kui otsustamatus on püsinud kõrge.

Riigikaitseõpe ja ajateenistus

KLN toetab riigikaitseõppe toomist põhikooli väga kindlalt ning hoiak on liikunud vabatahtlikult kohustusliku suunas: 2025. aastal peab 46% liikmetest kohustuslikku varianti õigeks ja 44% toetab vabatahtlikku. Mitteliikmete seas on toetus olemas, kuid nõrgenenud (73%) ja venekeelsete noorte hulgas märksa tagasihoidlikum. Ajateenistuse vajalikkust poistele peab KLN-is vajalikuks 97% vastajatest; mitteliikmete seas on toetus 76% ning 2024. aasta madalseis kajastub tulemustes selgelt. Hoiak ajateenistusest kõrvale jääjate suhtes on KLN-is valdavalt kriitiline (70% negatiivne või pigem negatiivne), samas kui mitteliikmete seas on ülekaalus mõistvam suhtumine. Naiste ajateenistust nähakse mõlemas rühmas eelkõige vabatahtliku võimalusena, samas kui kohustuslikku mudelit toetab vaid vähene osa vastajatest, eriti Kirde-Eesti vene emakeelega noorte seas.

Tajutud ohud

Kõige tõenäolisemaks riskiks peetakse valeinfo levikut ja küberrünnakuid – mõlemas rühmas hindab enamik noori need “väga” või “küllaltki” tõenäoliseks. Ulatuslik sõjaline rünnak Eesti vastu on KLN-is enamuse meelest realistlik stsenaarium (69%), mitteliikmetel veidi harvem (61–62%). Keelelõige on selge: vene emakeelega noored tajuvad teravamalt majandus- ja sisekonfliktide riske, kuid on kliimamuutuste suhtes skeptilisemad, samas kui eestikeelsete noorte puhul on rõhuasetus vastupidine.

Hinnang kaitsevõimele ja vastupanuotsus

Usku Eestisse „liitlaste abini vastu pidada” on KLN-is palju – 81% vastas „jah” (26% „kindlasti”). Mitteliikmete seas on enamik hinnangud samuti positiivsed, kuid võrreldes 2023. aastaga mõnevõrra tagasihoidlikumad. Relvastatud vastupanu vajadust toetab väga suur osa noori mõlemas rühmas: KLN-is 87% ja mitteliikmete seas 80%, kusjuures poiste toetus on tugevum; venekeelsete mitteliikmete seas on toetus madalam.

Teadlikkus ja käitumisvalikud kriisis

KLN noored teavad üha paremini, mida kriisi korral teha: 68% hindab oma teadlikkust heaks. Kindlustunne on kõrge usaldusväärse info leidmises ja iseseisvas toimetulekus, kuid ebakindlaks peetakse varjumist ja evakuatsiooni – need valdkonnad vajavad lisafookust ka KLN-is. Mitteliikmete seas peab end heaks teadjaks vaid 35% ning suurem osa puudujääke ongi praktilistes oskustes (esmaabi, varjumine, evakuatsioon, võimalused panustada). Valmiduses osaleda kaitsetegevuses on suur erinevus: KLN-is vastas „jah” 82% (sh 54% „kindlasti”) ning mitteliikmete seas 45% (22% „kindlasti”). Kallaletungi korral osaleks KLN noortest kaitsetegevuses kokku 86% ja Eestist lahkuda püüaks vaid 7%; mitteliikmetest osaleks 48% ja lahkumist kaaluks 36% – eeskätt tugevud ja venekeelsed noored Kirde-Eestis.

Mis ajateenistuse juures muret teeb?

KLN-i liikmete seas suuri muresid ei ilmne. Tugevate puhul kerkivad esile eelkõige füüsilise vormi ja koormustaluvuse teemad ning risk, et õpingud või plaanid võivad venida. Mitteliikmete kõhklused on enamasti seotud muude prioriteetidega: soov alustada koheselt töö- või õpiteed, mure sotsiaalse elu ja hobide säilimise pärast, ebakindlus tasustamise osas ning hirm, et ajateenistus võib viia täieõigusliku sõjalise rollini.

Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu

KLN-is on huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu väga kõrge ja mitmes teemas kasvav: ajateenistuse vastu tunneb huvi 79% (sh 52% „väga”), Kaitseliidu või Naiskodukaitsega liitumise vastu 86% (58% „väga”), tegevteenistuse vastu 59% ja Kaitseväge Akadeemia vastu 56%. Sooline muster püsib – poistel on peaaegu kõigis tegevustes huvi kõrgem –, ent Kaitseliidu või Naiskodukaitse vastu on huvi mõlemal sool väga tugev. Mitteliikmete seas on huvi alates 2023. aastast taandunud (ajateenistus 37%, tegevteenistus 17%, Kaitseväge 20%), erandlikult on siseturvalisuse vastu huvi pisut tõusnud (43%). Eestikeelsete noorte huvi on pea kõigi tegevuste puhul märksa kõrgem kui venekeelsetel.

Kokkuvõttes seostub KLN-i kuuluvus tugeva seotus- ja kaitsetahtega ning kõrgema teadmiste tasemega – see muster kordub pea kõigis teemarühmades. Soolised ja keelelised erinevused püsivad ning avalduvad teravalt just mitteliikmete seas: tugevate ja venekeelsete noorte näitajad on mitmes valdkonnas madalamad. Praktilise valmisoleku lüngad mitteliikmete seas osutavad vajadusele sihitud õpetuse ja selge

kommunikatsiooni järele (esmaabi, varjumine, evakuatsioon, panustamisvõimalused). Ajateenistuse osas aitab kõhklusi leevendada alternatiivkulu teadvustamine – sõnumid tasust, õpingute jätkamise võimalustest, sotsiaalse elu säilitamisest ning teenistuse sisulisest väärtusest. KLN-i tugevusi tasub kasutada kaitsetahte ja ühtsustunde tugevdamiseks: relvastatud vastupanu toetus on lai, kuid kaitsevõimesse uskumise ja Eestisse jäämise kindluse suurendamine – eriti vene emakeelega noorte seas – vajab jätkuvat ja sihipärast tööd.

2 Metoodika

15–19-aastased noored on tulevased ajateenijad, mistõttu on neil riigikaitstes keskne roll. Nende hoiakud ja teadlikkus mõjutavad otseselt Eesti kaitsevõime tulevikku. Uuringu eesmärgiks oli kaardistada noorte teadlikkust, suhtumist ja hoiakuid riigikaitsealistes küsimustes. Lisaks uurida, kas Kaitseliidu noorteorganisatsioonidesse kuuluvate noorte hinnangud erinevad nendes organisatsioonides mittekuuluvate noorte arvamuselt.

Küsitluse tulemusi kasutab Kaitseministeeriumi kaitsetahte arendamise osakond kaitsetahte teemaliste teenuste planeerimiseks ja tulemuste seireks.

Küsitlustulemused on esitatud üheksa teemaplokina:

- Uhkus Eestis elamise üle
- Huvi Kaitseliidu noorteorganisatsioonide vastu
- Hinnangud riigikaitseõpetusele põhikoolis
- Hinnangud ajateenistusele
- Hinnangud Eesti julgeolekuohtudele
- Hinnangud Eesti iseseisvale kaitsevõimele
- Informeeritus kaitsetegevustest välisriigi rünnaku korral
- Kaitsetahe
- Huvi kaitsevaldkondade vastu

2.1 Sihtrühm ja valim

Uuringu üldkogumi moodustasid 15-19 aastased noored. Valim jaotati kahte alarühma, et võrrelda Kaitseliidu noorteorganisatsioonidesse kuuluvate ja mittekuuluvate noorte vastuseid:

Valim 1. 638 üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses õppivat noort, kes ei kuulu Kaitseliidu noorteorganisatsioonidesse (KLN) ja

Valim 2. 406 KLN-i (Noored Kotkad ja Kodutütred) kuuluvat liiget.

Valimi kogumahuks kujunes 1044 noort.

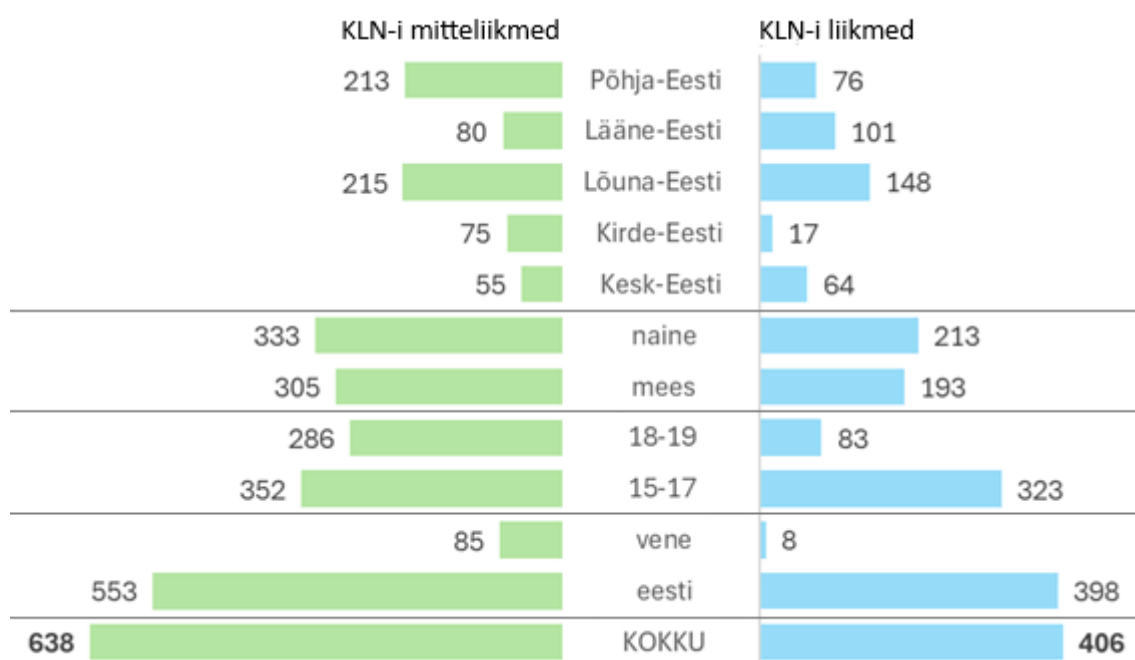
Valim 1 moodustamiseks koostati Eesti piirkondade (NUTS3), koolide paiknemise (linnalised ja maalised piirkonnad) ja suuruse suhtes esinduslik üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste juhuvalim, arvestades ka õppijate keelelist struktuuri. Õppeasutuste valimisse võeti 24 üldhariduskooli ja 8 kutseõppeasutust. Valitud õppeasutustes kaasati küsitlusse kõik 15-19 aastased õpilased, uuringus osalemise kutseid levitati õppeasutuste kaudu.

Valimi 2 küsitluskutseid levitati Kaitseliidu Noorteorganisatsioonide kaudu. Vajalikud kontaktid edastas Tellija. Tellija esindaja informeeris ka uuringu toimumisele eelnevalt KLN organisatsioonide juhtkondi, et toetada andmekorje sujuvust.

Juhul kui Valimi 1 andmekogumise kaudu vastanu märkis, et ta on KLN-i liige, siis kasutati tema vastuseid analüüsis Valimi 2 koosseisus. Valimi kaalumiseks kasutati post-stratifikatsiooni kaalude meetodit.

67% küsimustikule vastanud tööandjatest ei ole omanud isiklikku otsest kokkupuudet kaitsevaldkonna tegevustega, 13% on läbinud ajateenistuse Eesti Kaitseväes ja samuti 13% on osalenud Kaitseliidu tegevuses. 10% on läbinud riigikaitseõppe koolis, 9% on osalenud õppekogunemistel või reservohvitseride kursustel, 4% Noorte Kotkaste või Kodutütarde tegevuses, 3% on teeninud tegevväelasena Eesti Kaitseväes ning 2% on osalenud Naiskodukaitse tegevuses¹.

Enamikus valimisse sattunud organisatsioonides töötab reservväelasi või kaitseliitlasi suhteliselt vähe (joonis 1). Märkimisväärne on „mitte ühtegi“ vastuste vähenemine võrreldes 2024. aastaga (45% → 29%), mis viitab, et kaitsevalmidusega töötajaid on ettevõtetes nüüd sagedamini. Samas on kasvanud ka „ei oska öelda“ osakaal (6% → 18%), mis võib viidata, et ettevõttes ei koguta sellist infot süstemaatiliselt.

Joonis 1. Kaalumata valimi struktuur (n=1044)

¹ Kuna valida sai mitu vastusevarianti, tuleb selle küsimuse korral vastuseprotsentide summa üle 100.

Tabelites 1 ja 2 on esitaud üldkogumi ja valimite struktuurid.

Tabel 1. Üldkogumi² ning KLN-i mittekuuluvate vastajate kaalumata ja kaalutud valimi struktuur

		Üldkogum		Valim		Kaalutud valim	
		N	%	N	%	N	%
		66 588		638		638	
Ema- keel	eesti	48 118	72%	553	87%	493	77%
	vene	18 470	28%	85	13%	144	23%
Vanuse- grupp	15-17	41 549	62%	352	55%	365	57%
	18-19	25 039	38%	286	45%	273	43%
Sugu	mees	34 088	51%	305	48%	307	48%
	naine	32 500	49%	333	52%	331	52%
Piirkond (Nuts III)	Kesk-Eesti	6456	10%	55	9%	64	10%
	Kirde-Eesti	6785	10%	75	12%	70	11%
	Lõuna-Eesti	16288	24%	215	34%	167	26%
	Lääne-Eesti	7206	11%	80	13%	74	12%
	Põhja-Eesti	29853	45%	213	33%	263	41%

Tabel 2. Üldkogumi² ning kõigi vastajate kaalumata ja kaalutud valimi struktuur

		Üldkogum		Valim		Kaalutud valim	
		N	%	N	%	N	%
		66 588		1044		1044	
Ema- keel	eesti	48 118	72%	951	91%	843	81%
	vene	18 470	28%	93	9%	201	19%
Vanuse- grupp	15-17	41 549	62%	675	65%	664	64%
	18-19	25 039	38%	369	35%	380	36%
Sugu	mees	34 088	51%	498	48%	513	49%
	naine	32 500	49%	546	52%	531	51%
Piirkond (Nuts II)	Kesk-Eesti	6456	10%	119	11%	109	10%
	Kirde-Eesti	6785	10%	92	9%	122	11%
	Lõuna-Eesti	16288	24%	363	35%	284	27%
	Lääne-Eesti	7206	11%	181	17%	126	12%
	Põhja-Eesti	29853	45%	289	28%	404	39%

² Kasutatud on 2021. aasta rahvaloenduse andmeid

2.2 Andmekogumine

Küsitlus viidi läbi perioodil 14.05–09.06.2025 veebiküsitluse meetodil. Kuna tegemist oli kordusuuringuga, võeti ankeedi koostamisel aluseks 2024. aastal kasutusel olnud küsimustik, mida koostöös uuringu Tellijaga täiendati.

Küsitluskutsed edastati üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste ja Kaitseliidu noorteorganisatsioonide kaudu. Valimisse kuulus 24 üldhariduskooli, 8 kutseõppeasutust ning kaks Kaitseliidu noorteorganisatsiooni – Noored Kotkad ja Kodutütred.

2.3 Andmetöötlus

Küsitlustulemuste töötlemiseks kasutati andmetöötluspakette MS Excel ja R. Joonistel ja tabelites toodud andmed on üldjuhul ümardatud täisarvuni ja seetõttu võib ridade või veergude summa olla mõnikord alla või üle 100%.

Tulemusi võrreldi taustatunnuste (sugu, vanus, rahvus ning elukoha piirkond maakonniti) lõikes. Raportis on välja toodud statistiliselt olulised erinevused.

Analüüsi käigus kaaluti tulemusi kahel erineval viisil:

Kaal 1 – Kaalutud on ainult KLN mittekuulujad. Üldkogumi struktuuri aluseks on võetud 2021. aasta rahvaloenduse andmestik Statistikaameti andmebaasist³. Kaalumisel arvestati järgmisi tunnuseid: piirkond (NUTS III) (5 rühma: Kesk-Eesti, Kirde-Eesti, Lõuna-Eesti, Lääne-Eesti, Põhja-Eesti), vanus (2 rühma: 15-17 aastased, 18-19 aastased), emakeel (2 rühma: eesti, vene) ja sugu (2 rühma: mees, naine). Kaalude ebastabiilsuse vähendamiseks rakendati kaalude trimmimist (*winsoriseerimist*): kärbiti kaalude jaotuse alumist ja ülemist $\alpha = 1\%$ ning asendati vastavad väärtused vastavate piirmääradega. Valiti α nii, et vähendada DEFF-i ja suurendada n_{eff} -i, kuid hoida kallutatust minimaalsena. Pärast trimmimist renormaliseeriti kaalud, et säilitada teadaolevad kogusummad/post-stratifikatsiooni marginaalid. Kaalutud valimi valimiviga on $\pm 4,5\%$ ($CV = 0,605$; $DEFF = 1,365$; $n_{\text{eff}} = 467$).

Kaal 2 – Kaalutud kogu valimit. Rakendati Kaal 1 juureskirjeldatud trimmimismetoodikat ($\alpha = 2\%$). Kaalutud valimi valimiviga on $\pm 3,7\%$ ($CV = 0,691$; $DEFF = 1,477$; $n_{\text{eff}} = 706$).

Kõik andmetabelid ja joonised ning tekstis esinev analüüs põhineb kaaluga 1 kaalutud andmetel, kui ei ole selgelt märgitud teisiti. Lisades toodud dünaamilistes andmetabelites on võimalik kaale 1 ja 2 sisse-välja lülitada või vaadata ka kaalumata andmeid.

Võrdlusandmete allikatena on kasutatud 2023. ja 2024. aastal Eesti Uuringukeskus OÜ poolt läbiviidud uuringuid „15–19-aastaste arvamus riigikaitsest“.

³ Uuemates rahvastikustatistika tabelites ei ole jaotusi emakeele (või rahvuse) ja vanuse järgi

3 Tulemused

3.1 Uhkus Eestis elamise üle

Kaitseliidu noorteorganisatsioonide (KLN) liikmete seas on uhkustunne Eestis elamise üle väga kõrge ja kasvutrendis (joonis 2). 2025. aastal leidis 98% liikmetest, et nad tunnevad Eestis elamise üle uhkust, sh 71% on „väga uhked“. Võrreldes 2023. aastaga on „väga uhke“ osakaal tõusnud 57%-lt 71%-le, samal ajal kui „pigem uhke“ on vähenenud (38% → 27%) – hoiak on muutunud kindlamalt positiivseks ja negatiivseid vastuseid peaaegu ei esine.

Mitteliikmete pilt on teistsugune ning trend on negatiivne. 2025. aastal tunnetab Eestis elamise üle uhkust kokku 76% (40% „väga“, 36% „pigem“), mis on 13% vähem kui 2023. aastal (89%). Samal ajal on kasvanud nii ebakindlus kui ka rahulolematus – „ei oska öelda“ vastuseid on 10% ja negatiivseid hinnanguid 14%.

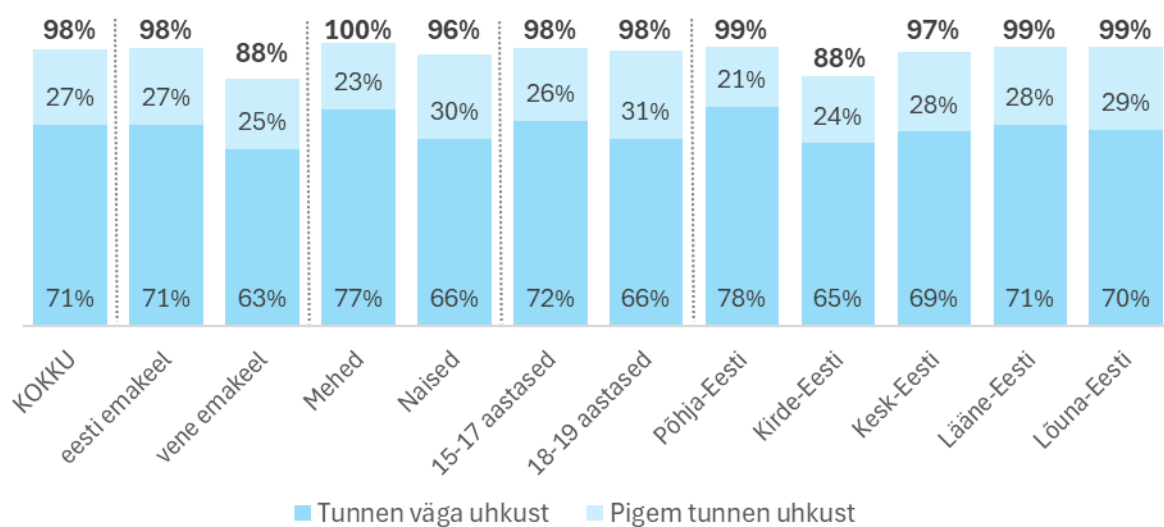
		Tunnen väga uhkust	Pigem tunnen uhkust	Pigem ei tunne uhkust	Üldse ei tunne uhkust	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	71%	27%	0%	0%	1%
	2024	65%	29%	3%	0%	3%
	2023	57%	38%	1%	0%	4%
Ei kuulu KLN-i	2025	40%	36%	10%	4%	10%
	2024	39%	43%	7%	3%	8%
	2023	43%	46%	6%	1%	4%

Joonis 2. Uhkustunne Eestis elamise üle ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

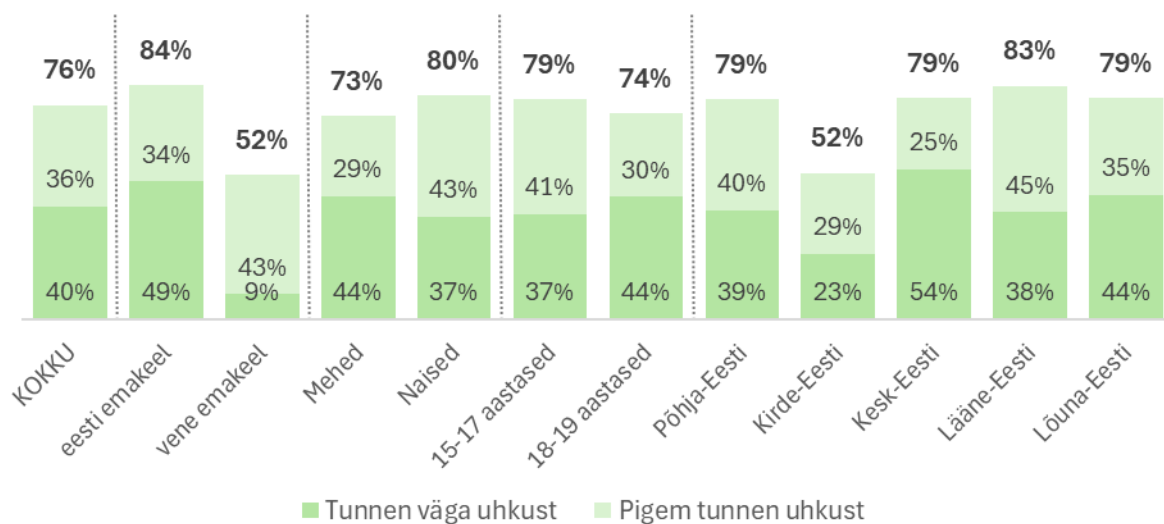
Alamrühmade lõikes on 2025. aasta KLN-is (joonis 3) tulemused ühtlaselt kõrged (enamasti 96–100%). Mehed märgivad „väga uhke“ veidi sagedamini kui naised (77% vs 66%) ning piirkonniti paistab silma Põhja-Eesti (78%). Ainsaks selgelt madalamaks tulemuseks on vene emakeelega liikmed (kokku on uhkeid 88%), kuid vastajaid oli vaid kaheksa, mistõttu on vea määr suur.

Mitteliikmete seas (joonis 4) joonistuvad välja märksa suuremad erinevused. Eesti emakeelega noortest tunneb uhkust 84%, vene emakeelega noortest 52% (ning „väga uhke“ vastuseid vastavalt 49% ja 9%). Regiooniti on uhkustunne madalaim Kirde-Eestis – seda tunneb 52% vastajatest, sealhulgas 23% „väga“. Kõrgeim on uhkustunne Kesk- ja Lääne-Eestis, kus see jääb vahemikku 79–83% (Kesk-Eestis „väga“ 54%). Uuringus osalenud naised andsid positiivsemaid hinnanguid kui mehed (80% vs 73%) ning 15–17-aastased veidi positiivsemaid kui 18–19-aastased (79% vs 74%).

Kokkuvõttes seostub KLN kuulumine selgelt tugevama seotus- ja uhkustundega. Mitteliikmete seas on viimase kahe aastaga kasvanud nii kõhklus kui ka kriitilisus, eeskätt vene emakeelega ja Kirde-Eesti noorte hulgas.

Joonis 3. Uhkustunne Eestis elamise üle KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

Joonis 4. Uhkustunne Eestis elamise üle KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

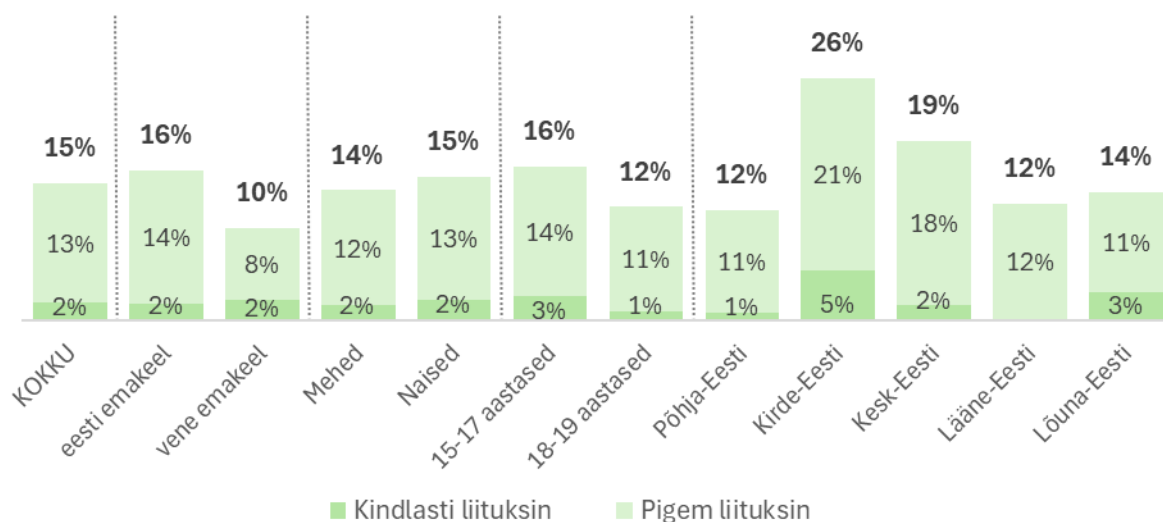
3.2 Huvi Kaitseliidu noorteorganisatsioonide vastu

Huvi Kodutütarde või Noorte Kotkastega liitumise vastu on viimase kahe aasta jooksul vähenenud (joonis 5). Huvi liitumise vastu avaldas 2025. aastal 16% mitteliikmetest (2% “kindlasti”, 14% “pigem”), võrreldes 30%-ga 2023. aastal. Samal ajal on kasvanud kindlate eitajate osakaal (12% → 21%) ning püsinud kõrge ebakindlus (26% “ei oska öelda”), mis viitab, et otsus sõltub sageli lisainfost ja isiklikust kokkupuutest.

		Kindlasti liituksin	Pigem liituksin	Pigem ei liituks	Kindlasti ei liituks	Ei oska öelda
Ei kuulu KLN-i	2025	2%	14%	36%	21%	26%
	2024	3%	14%	34%	21%	29%
	2023	5%	25%	34%	12%	23%

Joonis 5. KLN-i mittekuuluvate noorte huvi Kaitseliidu noorteorganisatsiooni vastu ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=362$, $n_{2024}=267$, $n_{2025}=291$)⁴

Sotsiaaldemograafiliselt (joonis 6) on kõige olulisem eristaja emakeel. Eesti emakeelega noortest kaalub liitumist 16%, vene emakeelega noortest 10%. Vanus mängib samuti rolli – 15–17-aastastest noortest tunneb liitumise vastu huvi 16% vs 12% 18–19-aastastest. Piirkonniti on valmisolek kõrgeim Kirde-Eestis (26%) ja Kesk-Eestis (19%), madalam Põhja- ja Lääne-Eestis (12%). Kirde-Eestis on keskmisest kõrgem huvi liitumise vastu nii eestikeelsete (53%) kui ka venekeelsete noorte (24%) seas.

Joonis 6. KLN-i mittekuuluvate noorte huvi Kaitseliidu noorteorganisatsiooni vastu 2025. aastal ($n=291$)

⁴ Küsimus esitati ainult neile vastajatele, kes ei kuulu KLN-i ega ole varem sinna kuulunud.

3.3 Hinnangud riigikaitseõpetuse vajalikkusele põhikoolis

KLN liikmete seas on toetus riigikaitseõpetuse toomisele põhikooli väga kõrge ja püsiv (joonis 7). 2025. aastal leidis kokku 90% vastajatest, et riigikaitseõpetus peaks põhikoolis olema – neist 46% kohustusliku ja 44% vabatahtliku õppeainena. Võrreldes 2023. aastaga on toimunud selge nihe kohustuslikkuse eelistamise suunas (31% → 46%), samal ajal kui vabatahtliku variandi pooldajaid on vähemaks jäänud (60% → 44%). Riigikaitseõpetuse mittevajalikuks pidajate osakaal püsib 6–7% juures.

Mitteliikmete hoiakud on ettevaatlikumad ning 2024. aastal toimunud toetuse langus jäi 2025. aastal püsima (joonis 7). Kokku toetab õpetuse olemasolu 73% (25% kohustusliku, 48% vabatahtliku õppeainena), mis on oluliselt madalam kui 2023. aasta 84%. Samal ajal on kasvanud nii vastuse “ei peaks olema” osakaal (11% → 19–20%) kui ka ebakindlus (“ei oska öelda” 5% → 9%).

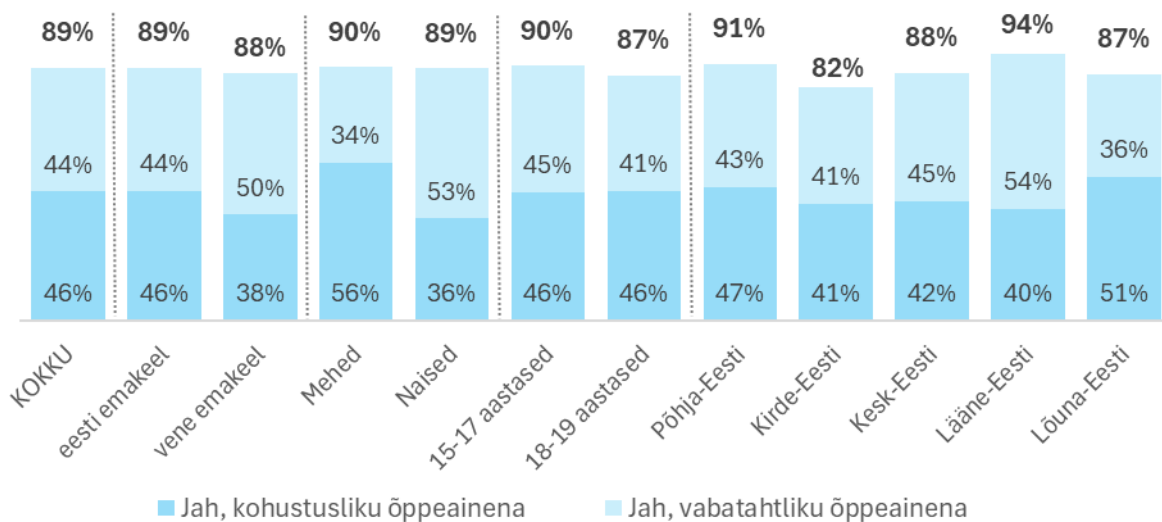
		Jah, kohustusliku õppeainena	Jah, vabatahtliku õppeainena	Riigikaitseõpetus ei peaks olema põhikoolis	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	46%	44%	7%	4%
	2024	37%	50%	7%	6%
	2023	31%	60%	6%	3%
Ei kuulu KLN-i	2025	25%	48%	19%	9%
	2024	25%	48%	20%	7%
	2023	22%	62%	11%	5%

Joonis 7. Hinnang riigikaitseõpetuse vajalikkusele põhikoolis ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

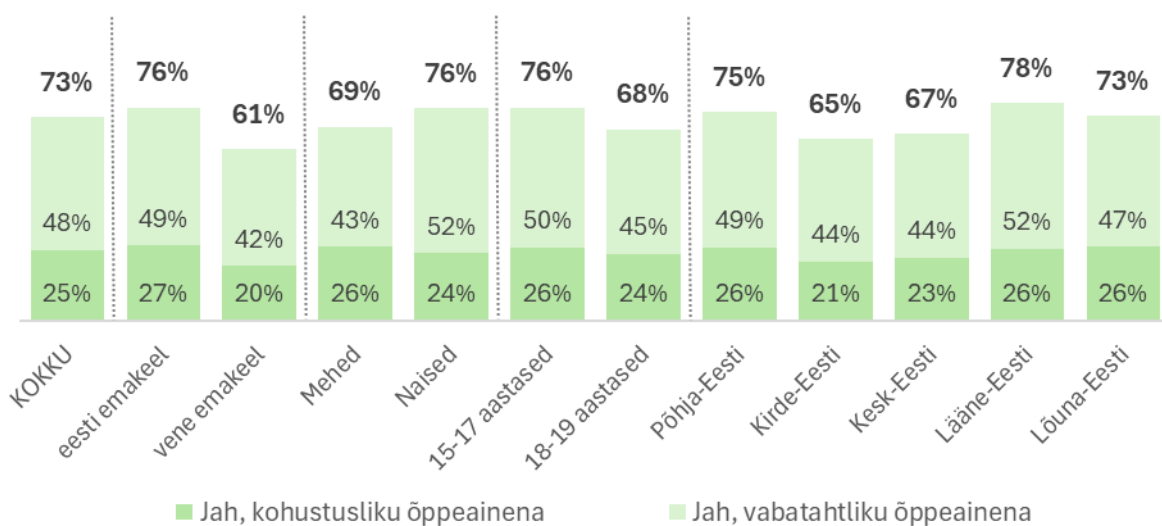
Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes on 2025. aastal KLN-liikmetest vastajate toetus riigikaitseõpetusele põhikoolis ühtlaselt kõrge (joonis 8). Meeste seas on kalduvus kohustuslikkuse eelistamise poole (56%, naistel 36%), naised toetavad sagedamini vabatahtlikku lahendust (53%). Toetus kokku suur nii eesti kui ka vene emakeelega liikmete seas (88-89%). Piirkonniti ulatub toetus 82–94%ni, kõrgeim Lääne- ja Põhja-Eestis.

Mitteliikmete puhul joonistuvad välja suuremad erinevused (joonis 9). Eesti emakeelega noortest toetab riigikaitseõpetust 76%, vene emakeelega noortest 61%; viimased eelistavad valdavalt vabatahtlikku varianti. Naised (76%) ja noorem vanuserühm 15–17 (76%) on mõnevõrra toetavamad kui mehed (69%) ja 18–19-aastased (68%). Regiooniti on tase kõrgeim Lääne-Eestis (78%) ja madalaim Kirde-Eestis (65%).

Kokkuvõttes seostub KLN-i kuulumine järjekindlalt tugevama toetusega riigikaitseõpetuse alustamisele põhikoolis, kusjuures liikmete hoiak on viimastel aastatel liikunud vabatahtlikult kohustusliku suunas. Mitteliikmete seas on toetus enamasti olemas, kuid tagasihoidlikum ja ebakindlam, eriti vene emakeelega noorte hulgas.

Joonis 8. Hinnang riigikaitseõpetuse vajalikkusele põhikoolis KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

Joonis 9. Hinnang riigikaitseõpetuse vajalikkusele põhikoolis KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

3.4 Hinnangud ajateenistusele

KLN liikmed peavad noormeeste ajateenistuse läbimist valdavalt vajalikuks (joonis 10). 2025. aastal leiab 97% vastanutest, et ajateenistus on vajalik – neist 67% “kindlasti” ja 30% “pigem”. Võrreldes 2023. aastaga on toetus liikunud kindlama heakskiidu suunas (“kindlasti” 57% → 67%), samal ajal kui vastuse “pigem vajalik” osakaal on veidi kahanenud. Negatiivseid hinnanguid praktiliselt ei esine.

Mitteliikmete seas pole hinnangud nii ühesed. 2025. aastal peab ajateenistust vajalikuks 76% (39% “kindlasti”, 37% “pigem”), mis tähendab 2024. aasta mõõnaga võrreldes selget taastumist (67%), kuid jääb alla 2023. aasta tasemele (81%). Negatiivsed vastused püsivad 2025. aastal kokku 15% ning ebakindlaid vastajaid on 8% (joonis 10).

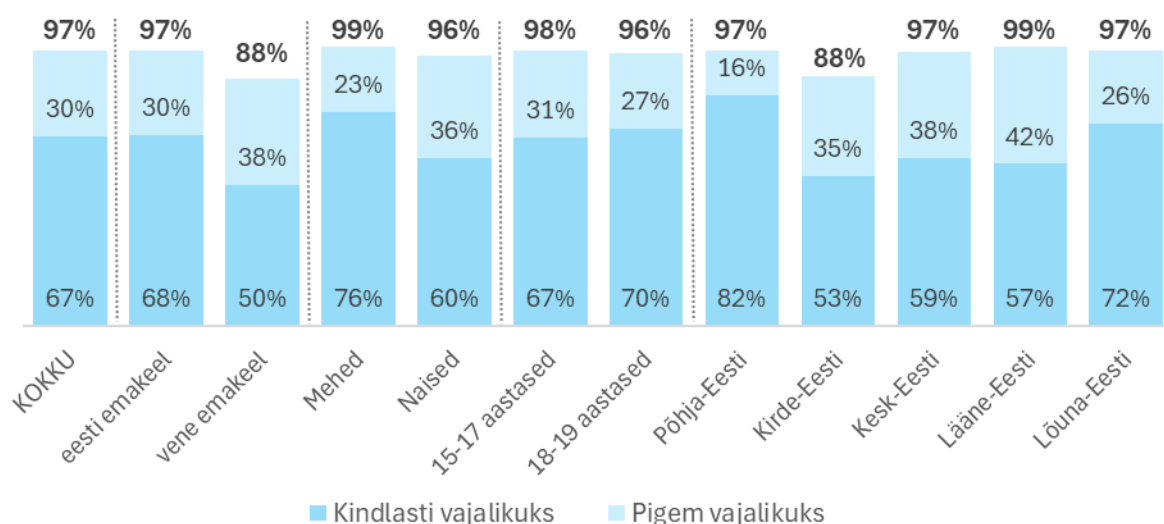
		Kindlasti vajalikuks	Pigem vajalikuks	Pigem ebavajalikuks	Täiesti ebavajalikuks	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	67%	30%	1%	0%	1%
	2024	62%	34%	2%	0%	2%
	2023	57%	35%	4%	1%	3%
Ei kuulu KLN-i	2025	39%	37%	10%	5%	8%
	2024	30%	37%	12%	12%	8%
	2023	42%	39%	10%	3%	7%

Joonis 10. Hinnang ajateenistuse vajalikkusele noormeeste jaoks ja trendid 2023-2025
($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

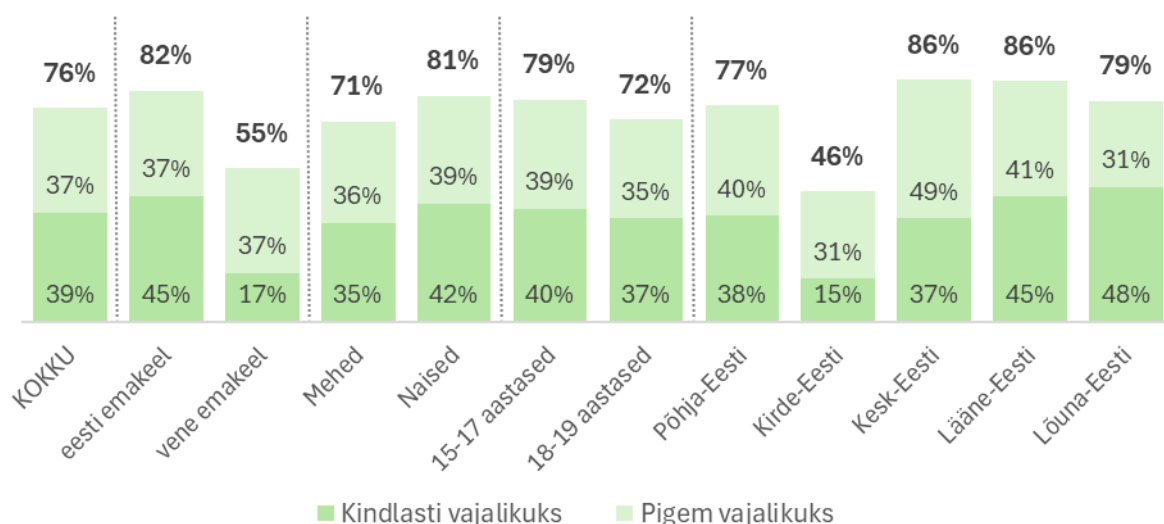
Sotsiaaldemograafiliste gruppide võrdlus 2025. aasta KLN-is kinnitab, et toetus on ühtlaselt väga kõrge (joonis 11). Mehed kalduvad sagedamini “kindlasti vajalik” vastuse poole (76%; naistel 60%), naistel on enam “pigem vajalik” hinnanguid. Toetus on kõrge nii eesti- kui ka venekeelsete vastajate seas (vastavalt 97% ja 88%). Piirkonniti ulatuvad näitajad 88–99%ni; kõrgeim on toetus Põhja- ja Lääne-Eestis (mõlemas ligi 99%), madalam Kirde-Eestis (88%).

Mitteliikmete seas joonistuvad välja selgemad erisused (joonis 12). Eesti emakeelega noortest peab ajateenistust vajalikuks 82%, vene emakeelega noortest 55% (ning “kindlasti vajalik” vastuseid vastavalt 45% ja 17%). Naised (81%) ja 15–17-aastased (79%) on toetavamad kui mehed (71%) ja 18–19-aastased (72%). Piirkonniti on tase kõrgeim Kesk- ja Lääne-Eestis (mõlemas 86%) ning madalaim Kirde-Eestis (46%), kus tulemusi mõjutab venekeelsete noorte suur osakaal.

Kokkuvõttes seostub KLN kuulumine järjekindlalt tugevama toetusega ajateenistuse vajalikkusele ning liikmete hoiak on muutunud kindlamalt positiivseks. Mitteliikmete seas on toetus küll taastunud, ent jääb ebaühtlaseks ja nõrgemaks, eriti vene emakeelega ning Kirde-Eesti noorte hulgas.

Joonis 11. Hinnang ajateenistuse vajalikkusele noormeeste jaoks KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

Joonis 12. Hinnang ajateenistuse vajalikkusele noormeeste jaoks KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

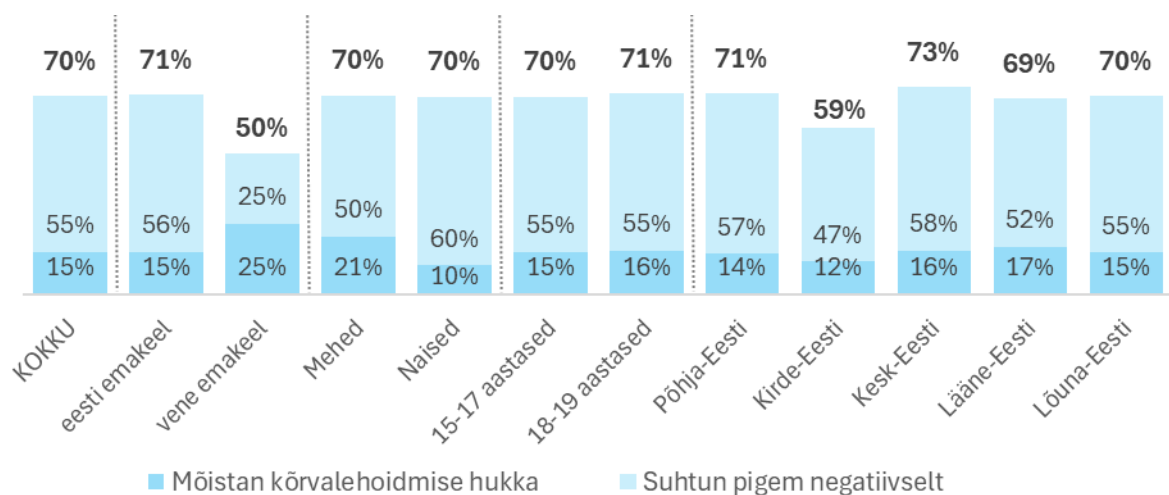
Hoiakud ajateenistusest kõrvalehoidmise suhtes on KLN liikmete seas valdavalt taunivad (joonis 13). 2025. aastal moodustavad “mõistan hukka” ja “suhtun pigem negatiivselt” vastused kokku 70% (vastavalt 15% ja 55%). Võrreldes 2023. aastaga on liikumine toimunud mõistvalt suhtumisest pigem negatiivse hinnangu suunas (“suhtun mõistvalt” 34% → 25%), samas kui otsene hukkamõist püsib 13–15% juures ning heakskiitu praktiliselt pole.

Mitteliikmete seas on hoiak pehmem (joonis 13). 2025. aastal taunib kõrvalehoidmist 44% (13% hukka, 31% pigem negatiivselt) ning 41% suhtumine on mõistev; 5% kiidab kõrvalehoidmise heaks. 2024. aasta kõikumine (mõistvalt 49% ja heakskiit 10%) taandus 2025. aastal, kuid võrreldes 2023. aastaga on taunivate hoiakute osakaal endiselt madalam.

		Mõistan kõrvalehoidmise hukka	Suhtun pigem negatiivselt	Suhtun mõistvalt	Kiidan kõrvalehoidmise heaks	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	15%	55%	25%	0%	4%
	2024	15%	51%	26%	1%	8%
	2023	13%	47%	34%	1%	7%
Ei kuulu KLN-i	2025	13%	31%	41%	5%	9%
	2024	9%	27%	49%	10%	5%
	2023	11%	42%	39%	2%	6%

Joonis 13. Suhtumine noormeestesse, kes hoiavad ajateenistusest kõrvale ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

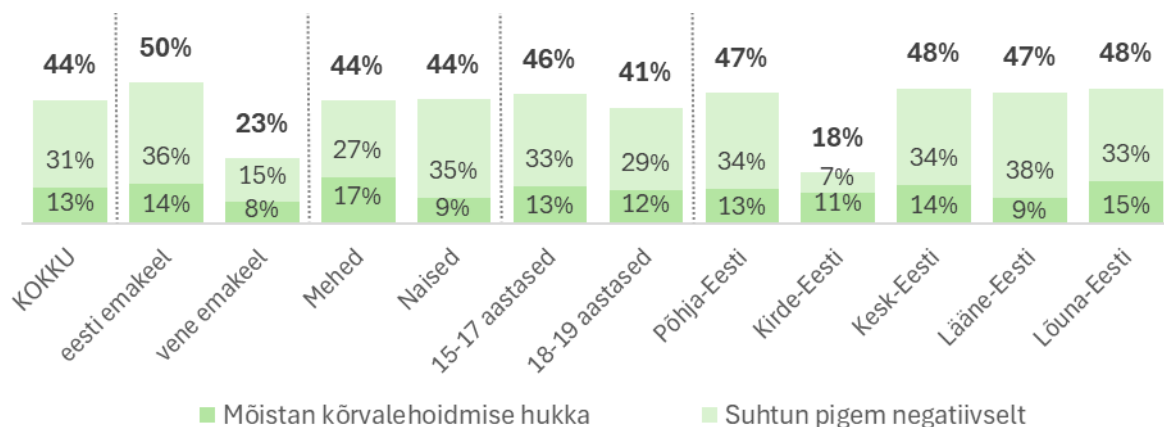
Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes on KLN-is tauniv hoiak ühtlaselt kõrge (joonis 14). Meeste ja naiste hinnangud on sarnased (mõlemal 70%), kuigi naiste hulgas on hukkamõistjaid oluliselt vähem. Venekeelsete KLN liikmete seas on ajateenistusest kõrvalehoidmise taunijaid oluliselt vähem (50%), kuid siin tuleb arvestada väikest vastajate hulka. Piirkondlikult on kõrvalehoidmise taunimine kõrgeim Põhja-, Kesk- ja Lääne-Eestis (69–73%) ning madalam Kirde-Eestis (59%).

Joonis 14. Suhtumine noormeestesse, kes hoiavad ajateenistusest kõrvale KLN liikmete seas 2025. aastal ($n=406$)

Mitteliikmete puhul joonistuvad erinevused veel selgemalt välja (joonis 15). Eesti emakeeleaga noortest taunib kõrvalehoidmist 50%, venekeelsetest ainult 23%; piirkonniti on näit madalaim Kirde-Eestis (18%) ja kõrgem Kesk-, Lääne- ning Lõuna-Eestis (47–48%). Siin võib ka Põhja-Eesti tulemusi mõjutada venekeelsete noorte suurem osakaal.

Kokkuvõttes on KLN kuulumine seotud oluliselt tugevama tauniva hoiakuga, samas kui mitteliikmete seas on hoiakud enam jaotunud mõistva ja pigem tauniva vahel.

Joonis 15. Suhtumine noormeestesse, kes hoiavad ajateenistusest kõrvale KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

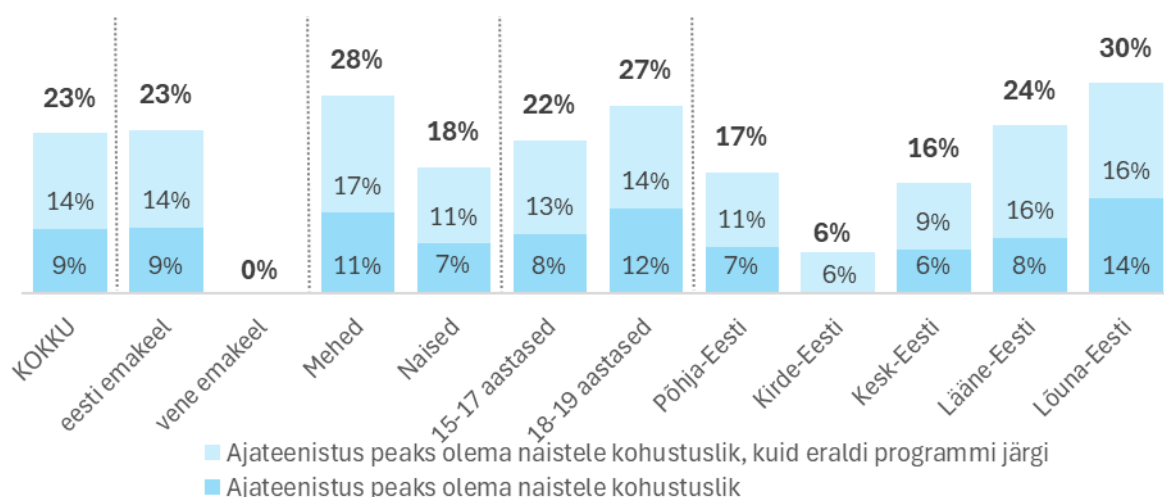
KLN vastajad eelistavad selgelt, et naistel peaks võimalus, kuid mitte kohustus, ajateenistust läbida (joonis 16). 2025. aastal eelistas 74% vabatahtlikkust: 55% vastajatest valis variandi “Naistel peaks olema võimalus läbida ajateenistust samadel alustel meestega” ja 19% “Naistel peaks olema võimalus läbida ajateenistust eraldi programmi järgi”. Kohustuslike lahenduste toetus jääb vähemusse (kokku 23%: 9% kohustuslik samadel alustel, 14% kohustuslik eraldi programm), ning seisukohta “naised ei peaks ajateenistust läbima” jagab vaid veidi üle 1% KLN liikmetest. Võrdluses aastatega 2023–2024 on “samadel alustel” valik vähenenud (65–64% → 55%), ent seda tuleb tõlgendada ettevaatusega, sest 2025. aastal lisandus uus vastusevariant “kohustuslik, kuid eraldi programm”, mis võis vastuseid „ümber jaotada“.

Mitteliikmete seas on jaotus sarnane, kuid “samadel alustel läbimise” toetus on madalam (39%) ja “eraldi programmi” eelistus kõrgem (30%), kokku toetab vabatahtlikku lähenemist 69% (joonis 16). Kohustuslike lahenduste osakaal on 2025. aastal 20% (6% kohustuslik samadel alustel, 14% kohustuslik eraldi programm). “Ei peaks läbima” vastajaid on 6% ning ebakindlaid 5%. Võrreldes 2023–2024ga on suurim muutus just “samadel alustel” variandi kahanemine, mida tõenäoliselt seletab uue valiku „kohustuslik, kuid eraldi programmi alusel“ lisandumine.

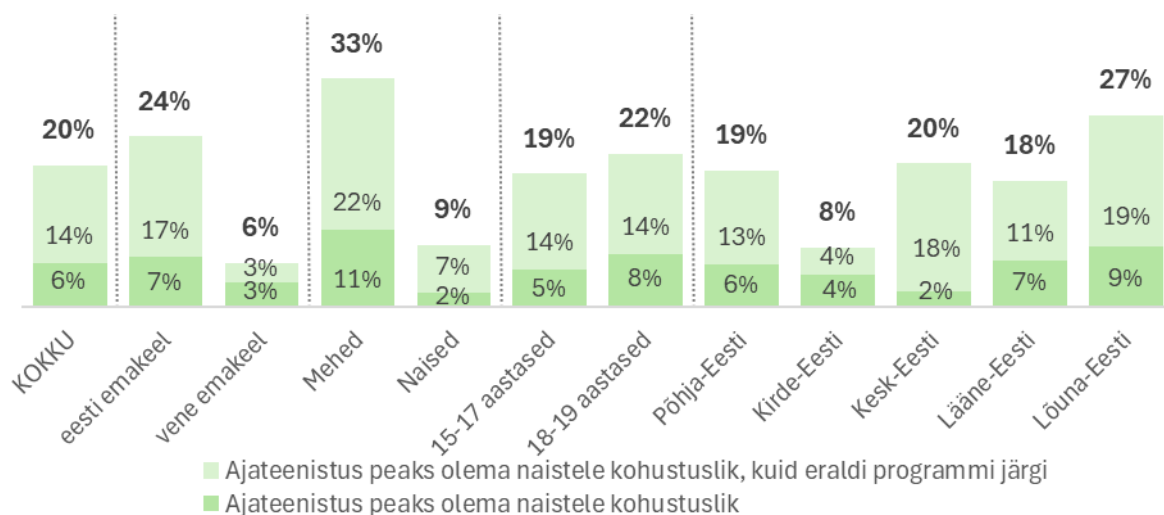
		Ajateenistus peaks olema naistele kohustuslik	Ajateenistus peaks olema naistele kohustuslik, kuid eraldi programmi järgi	Naistel peaks olema võimalus läbida ajateenistust samadel alustel meestega	Naistel peaks olema võimalus läbida ajateenistust eraldi programmi järgi	Naised ei peaks ajateenistust läbima	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	9%	14%	55%	19%	1%	2%
	2024	11%	x	64%	21%	2%	2%
	2023	10%	x	65%	21%	1%	2%
Ei kuulu KLN-i	2025	6%	14%	39%	30%	6%	5%
	2024	7%	x	48%	32%	10%	2%
	2023	15%	x	51%	27%	5%	3%

Joonis 16. Suhtumine naiste ajateenistusse ja trendid 2023–2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes (joonised 17–18) on 2025. aastal kohustuslike lahenduste toetus KLN-is kõrgem poiste (28%) ja 18–19aastaste seas (27%) ning piirkondadest Lõuna- ja Lääne-Eestis (30% ja 24%), madalaim Kirde-Eestis (6%) ja venekeelsete vastajate seas (0%). Mitteliikmete hulgas on muster sarnane: kohustuslikkuse pooldajaid on rohkem poiste seas (33%) ja Lõuna-Eestis (27%), ning vähem Kirde-Eestis (8%) ja venekeelsete noorte seas (6%).

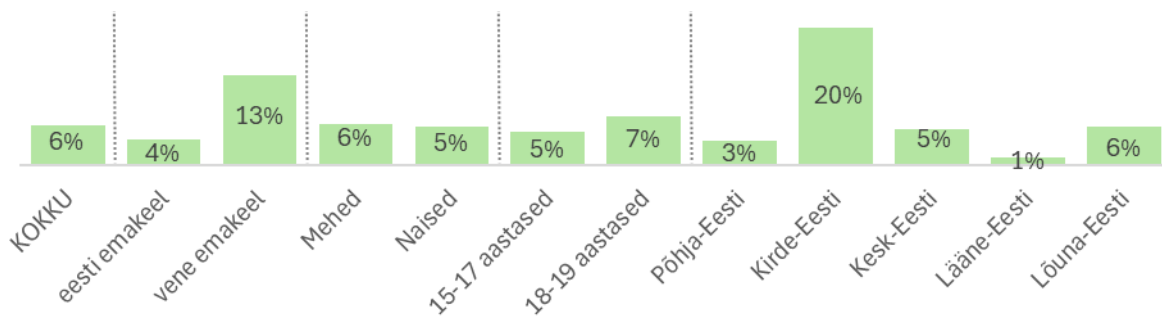

Joonis 17. Suhtumine naiste ajateenistusse KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

Joonis 18. Suhtumine naiste ajateenistusse KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

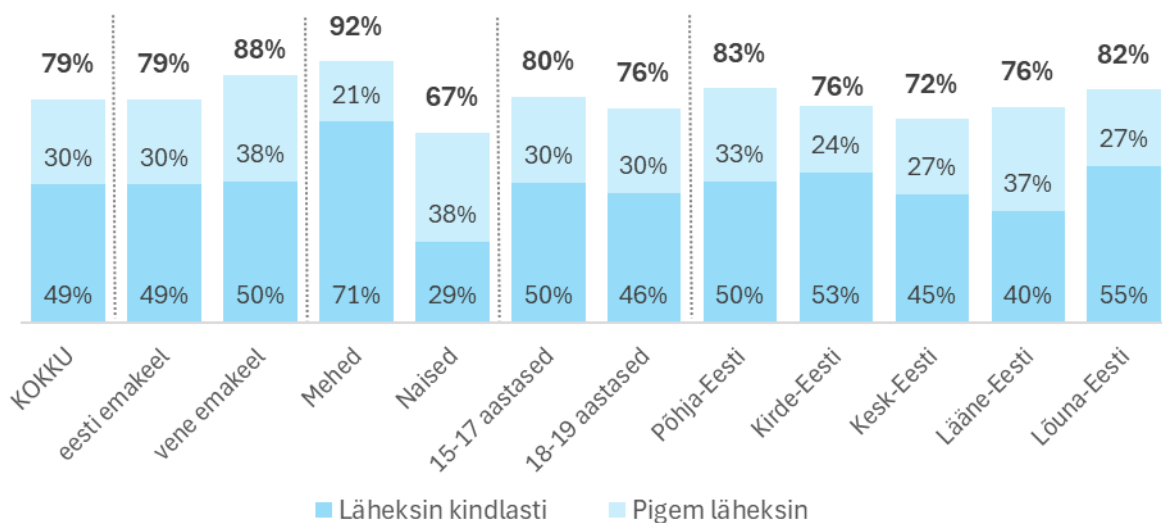
Eraldi (joonis 19) tuleb märkida, et KLN mitteliikmete seas koondub naiste ajateenistuse vastuseis Kirde-Eesti venekeelsete noorte hulka – vastuse „naised ei peaks ajateenistust läbima“ valib 13% vene emakeelega vastajatest vs 4% eesti emakeelega vastajatest. Seejuures on Kirde-Eestis venekeelsete vastajate seas on naiste ajateenistuse vastu lausa 23%, näiteks Põhja-Eesti venekeelsete vastajate seas on vastu 8%, muudes piirkondades venekeelsete noorte seas naiste ajateenistuse vastaseid ei ole.

Joonis 19. Naiste ajateenistuse vastased KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

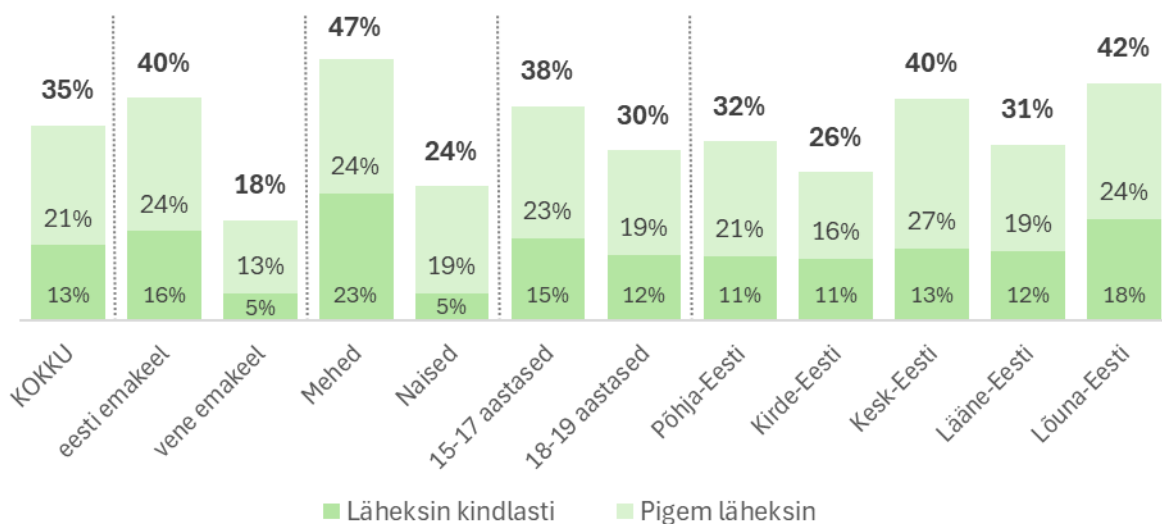
Uue küsimusena uuriti vastajate hinnanguid ajateenistusse minekule ka siis, kui see oleks vabatahtlik. KLN vastajad ütlesid vabatahtliku ajateenistuse korral valdavalt “jah” (joonis 20). 2025. aastal läheks ajateenistusse 79% (49% “kindlasti”, 30% “pigem”), samas kui mitteliikmete seas (joonis 21) teeks seda 35% (13% “kindlasti”, 21% “pigem”). Vahe KLN-i ja mitteliikmete hoiakute vahel on seega väga suur.

Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes on KLN-is kõige märgatavam sooline erinevus: poiste seas ütles “jah” 92%, tüdrukute seas 67% (joonis 20). Vanuserühmade vahel on vahe tagasihoidlikum (15–17 a 80%, 18–19 a 76%). Piirkondlikult jääb valmisolek vabatahtlikult ajateenistusse minna valdavalt 72–83% vahemikku.

Joonis 20. Valmisolek minna ajateenistusse, kui see oleks vabatahtlik KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

KLN mitteliikmed seas on hinnangutes märksa ettevaatlikumad (joonis 21). Poiste hulgas oleks valmis vabatahtlikult ajateenistusse minema 47%, tüdrukute hulgas 24%. Keeletaustade lõikes on kontrast väga suur: eesti emakeelega noortest läheks või kaaluks minemist 40%, venekeelsetest 18%. Piirkonniti on tase madalaim Kirde-Eestis (26%) ja tagasihoidlik ka Põhja-Eestis (32%), mida mõjutab jällegi nende piirkondade kõrgem venekeelsete noorte osakaal. Kõrgeim on valmisolek Kesk- ja Lõuna-Eestis (40–42%).

Joonis 21. Valmisolek minna ajateenistusse, kui see oleks vabatahtlik KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

Kokkuvõttes on vabatahtliku ajateenistuse korral teenistusse mineku valmisolek KLN-is selges ülekaalus, samas kui mitteliikmete seas jääb see vähemusse, eriti venekeelsete ja Kirde-Eesti noorte hulgas.

Vastajatelt uuriti, kes on neile kõige olulisem nõuandja elus oluliste otsusete tegemisel. Ootuspäraselt nähtub, et noorte jaoks on kõige olulisem ema ja isa arvamus (joonis 22). Ema roll on eriti oluline tüdrukutele (KLN-is 58%; mitteliikmetel 56%). Poiste puhul on isa roll mõnevõrra olulisem kui tüdrukutel (KLN-is 25% vs 9%; mitteliikmetel 27% vs 10%). Tulemuste tõlgendamisel tuleb siiski arvestada, et paljud rohkearvuliselt esindatud valikud (nt Minu enda arvamus, Kogu pere, Elukaaslane) ei olnud valikvastustena ette antud, vaid neid oli vastajate poole vabavastuse lahtrisse kirjutatud.

		Ema	Isa	Sõbrad, elukaaslane	Minu enda arvamus	Teised sugulased	Kogu pere	Muud
Kuulub KLN-i	Mehed	41%	25%	10%	9%	6%	4%	5%
	Naised	58%	9%	10%	8%	9%	3%	4%
Ei kuulu KLN-i	Mehed	37%	27%	11%	12%	7%	2%	4%
	Naised	56%	10%	11%	11%	7%	4%	2%
Kuulub KLN-i	Eesti	50%	17%	10%	8%	7%	3%	5%
	Vene*	38%	0%	25%	25%	13%	0%	0%
Ei kuulu KLN-i	Eesti	46%	21%	10%	10%	6%	3%	3%
	Vene	49%	8%	12%	16%	11%	1%	1%
Kuulub KLN-i	15-17	51%	18%	10%	7%	7%	3%	4%
	18-19	47%	12%	10%	12%	7%	5%	7%
Ei kuulu KLN-i	15-17	49%	17%	11%	9%	8%	2%	3%
	18-19	44%	19%	10%	14%	6%	3%	3%

Joonis 22. Noorte 2025. aasta hinnang, kes on neile kõige olulisem nõuandja oluliste otsusete tegemisel (n=1044)

Sotsiaaldemograafilistest erinevustest torkab silma kaks joont. Esiteks kasvab vanuse tõustes “minu enda arvamuse” tähtsus: KLN-is 7% → 12% (15–17 vs 18–19) ja mitteliikmete seas 9% → 14%. Teiseks on vene emakeelega noortel kalduvus panna veidi rohkem rõhku kas enda arvamusele või sõprade/elukaaslase arvamusele (nt KLN-is vastavalt 25% ja 25% vs eesti emakeelega 8% ja 10%; mitteliikmetel “oma arvamus” 16% vs 10%). KLN-i venekeelse alarühma tulemusi tuleks siiski tõlgendada ettevaatusega väikese vastajate arvu tõttu.

Üksikutel juhtudel (7 märkimist) oli KLN-i liikmete poolt olulisima nõuandjana märgitud ka noortejuht.

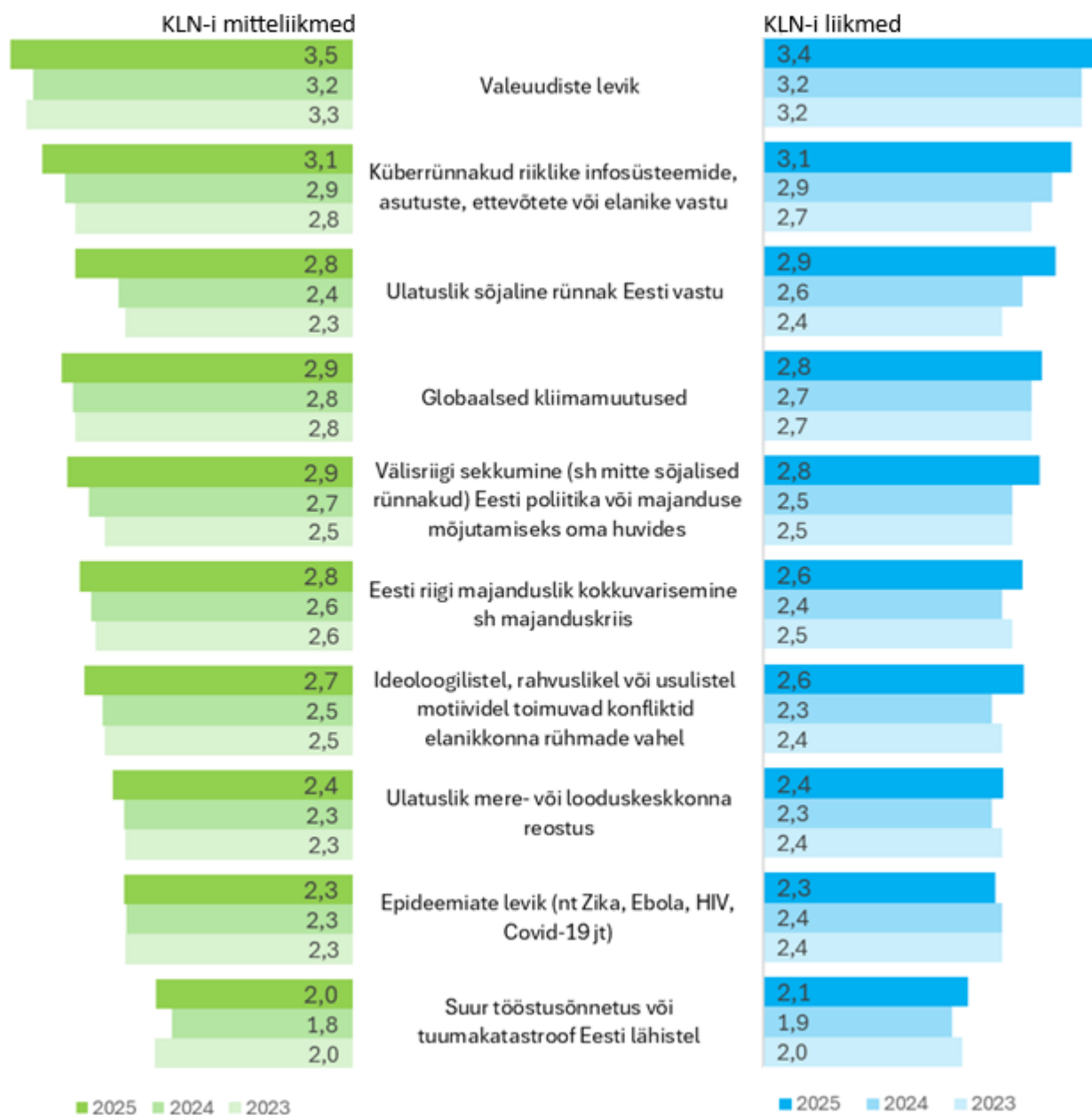
3.5 Hinnangud Eesti julgeolekuohtudele

Vastajate poolt peeti üksmeelselt kõige tõenäolisemaks julgeolekuohuks valeuudiste levikut ja küberrünnakuid (joonis 23). Nii KLN-i liikmete kui mitteliikmete hulgas leiab 88%, et valeinfo levik on vähemalt “küllaltki tõenäoline”, ning 75% KLN-i liikmeid ja 71% mitteliikmeid hindab tõenäoliseks küberrünnakuid. Ulatuslikku sõjalist rünnakut peab võimalikuks 69% KLN-i liikmetest ja 62% mitteliikmetest. Välisriigi sekkumist ning globaalseid kliimamuutusi peetakse keskmiselt tõenäoliseks, kusjuures mitteliikmed hindavad kliimariske ja majandusšokkide ohtu mõnevõrra kõrgemaks (nt majanduskriis: 57% vs 48%). Vähetõenäolisemateks hinnanguteks jäävad ulatuslik keskkonnareostus, epideemiate levik ja suur tööstusõnnetus/tuumakatastroof.

		Väga tõenäoline	Küllaltki tõenäoline	Mitte eriti tõenäoline	Täiesti ebatõenäoline	Ei oska öelda
Valeuudiste levik	Kuulub KLN-i	49%	39%	9%	1%	2%
	Ei kuulu KLN-i	55%	33%	6%	2%	4%
Küberrünnakud riiklike infosüsteemide, asutuste, ettevõtete või elanike vastu	Kuulub KLN-i	31%	44%	17%	2%	6%
	Ei kuulu KLN-i	32%	39%	17%	3%	8%
Ulatuslik sõjaline rünnak Eesti vastu	Kuulub KLN-i	22%	47%	25%	2%	4%
	Ei kuulu KLN-i	20%	42%	23%	7%	8%
Globaalsed kliimamuutused	Kuulub KLN-i	19%	43%	28%	5%	5%
	Ei kuulu KLN-i	25%	43%	21%	5%	6%
Välisriigi sekkumine Eesti poliitika või majanduse mõjutamiseks oma huvides	Kuulub KLN-i	15%	41%	29%	3%	12%
	Ei kuulu KLN-i	21%	36%	24%	4%	15%
Eesti riigi majanduslik kokkuvarisemine sh majanduskriis	Kuulub KLN-i	17%	31%	37%	8%	8%
	Ei kuulu KLN-i	23%	34%	27%	7%	9%
Konfliktid elanikkonnas ideoloogilistel, rahvuslikel või usulistel motiividel	Kuulub KLN-i	12%	42%	32%	8%	6%
	Ei kuulu KLN-i	20%	39%	24%	9%	8%
Ulatuslik mere- või looduskeskkonna reostus	Kuulub KLN-i	3%	37%	47%	6%	7%
	Ei kuulu KLN-i	6%	36%	42%	8%	8%
Epideemiate levik (nt Zika, Ebola, HIV, Covid-19 jt)	Kuulub KLN-i	5%	29%	50%	8%	8%
	Ei kuulu KLN-i	7%	26%	46%	10%	12%
Suur tööstusõnnetus või tuumakatastroof Eesti lähistel	Kuulub KLN-i	2%	18%	54%	18%	8%
	Ei kuulu KLN-i	2%	18%	50%	21%	10%

Joonis 23. Hinnangud Eesti lähiaastate julgeolekuohtudele 2025. aastal (n=1044)

Trendid 2023–2025 (joonis 24) näitavad riski-tunnetuse kasvu eeskätt info- ja julgeolekuvaldkonnas. Keskmine hinnang valeuudiste leviku tõenäosusele on kerkinud 3,4–3,5ni (skaalal 1–4) ning küberrünnakute puhul 3,1ni mõlemas rühmas. Ka hinnangud ulatusliku sõjalise rünnaku võimalikkusele on selgelt tõusnud (2,9 KLN; 2,8 mitteliikmed), samuti nähakse senisest kõrgemat välisriigi sekkumise ja majandusšokkide risk. Epideemiate, keskkonnareostuse ning suurõnnetuste hinnangud on jäänud valdavalt madalaks ja stabiilseks umbes 2,0–2,4 tasemele.

Joonis 24. Keskmised hinnangud Eesti lähiaastate julgeolekuohtudele ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$). Skaala 4 - Väga tõenäoline; 3 - Küllaltki tõenäoline; 2 - Mitte eriti tõenäoline; 1 - Täiesti ebatõenäoline.

Ka sotsiaaldemograafiliste gruppide võrdluses saab välja tuua mitmeid statistiliselt olulisi erinevusi. Valeuudiste levikut näevad suurima julgeolekuohuna kõik grupid, kuid muus osas rõhuasetused sageli erinevad. Poisid näevad teravamalt “otseseid sekkumisi” – küberrünnakuid, välisriigi mõjutustegevust ja (osalt ka) sõjalise rünnaku riski –, tüdrukud peavad tõenäolisemaks kliimamuutuste ja majandusšokkide ohtu. Vanuserühmadest on 18–19-aastastel riskitaju turva- ja küberteemadel veidi kõrgem kui 15–17-aastastel.

Vene emakeelega noored näevad oluliselt suurema riskina majanduse kokkuvarisemise võimalust ja ühiskonnasiseseid konflikte. Neid ohte peetakse märksa suuremateks kui eesti emakeelega vastajate seas (nt Eesti riigi majanduslikku kokkuvarisemist peab väga

tõenäoliseks ~39% venekeelsetest vastajatest vs ~18% eestikeelsetest, ideoloogilistel, rahvuslikel või usulistel motiividel toimuvaid konflikte elanikkonna rühmade vahel peab väga tõenäoliseks 42% vene emakeelega KLN-i mitteliikmetest vs 13% eesti emakeelega mitteliikmetest. Samal ajal on venekeelsete vastajate hulgas kliimariskide tajumine nõrgem (nt mitteliikmete seas peab ohtu väga tõenäoliseks 19% vene emakeelega ja 27% eesti emakeelega vastajatest). Regionaalselt koonduvad erisuses Kirde-Eestisse, Põhja-Eestis ei ole eesti- ja venekeelsete vastajate erinevused nii suured. Seal hinnatakse majandus- ja konfliktiriske Eestis keskmisest kõrgemaks (väga tõenäoliseks mõlemat ohtu 46%) ning vaeuudiste ohtu mõnevõrra madalamaks kui mõnes teises piirkonnas.

Kokkuvõttes on noorte riskitaju koondunud tugevalt info- ja küberruumi ohtudele ning sõjalise eskalatsiooni võimalusele; mitteliikmed tajuvad veidi teravamalt ka majandus- ja kliimariske. Keele- ja piirkondlik dimensioon nihutab rõhuasetusi majandus- ja sisekonfliktide suunas (venekeelsed, Kirde-Eesti) ning sooline ja vanuseline dimensioon kliima- ja majandusmurede (tüdrukud, 18-19 aastased) ning otseste sekkumisriskide (poisid, 18-19 aastased) suunas.

3.6 Hinnangud Eesti iseseisvale kaitsevõimele

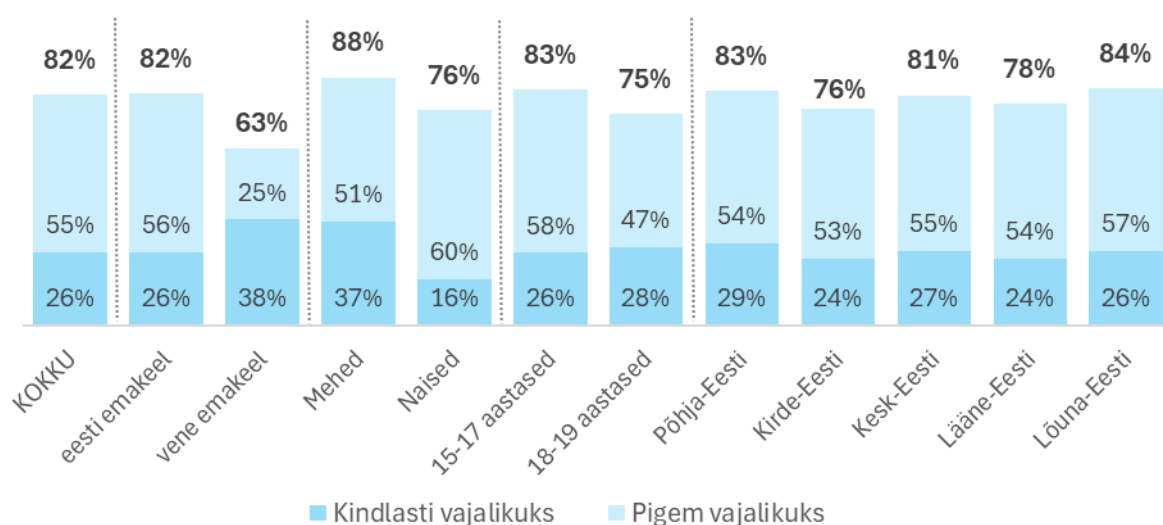
KLN vastajate hinnang Eesti iseseisvale kaitsevõimele liitlaste abini on valdavalt positiivne (joonis 25). 2025. aastal vastab “jah” üle 80% KLN-i liikmetest, kusjuures kindel “jah” püsib üle 25%. Võrreldes 2023. aastaga on “pigem jah” osakaal tasapisi kasvanud, samal ajal kui selgeid pessimiste jääb endiselt väga väheks.

Mitteliikmete seas on pilt ettevaatlikum: “jah” ütleb 2025. aastal veidi üle poole vastajatest, mis tähendab 2024. aasta mõõnalt väikest taastumist, kuid jääb selgelt alla 2023. aasta tasemele. “Kindlasti mitte” vastuste osakaal on mitteliikmetel märksa kõrgem kui KLN-is.

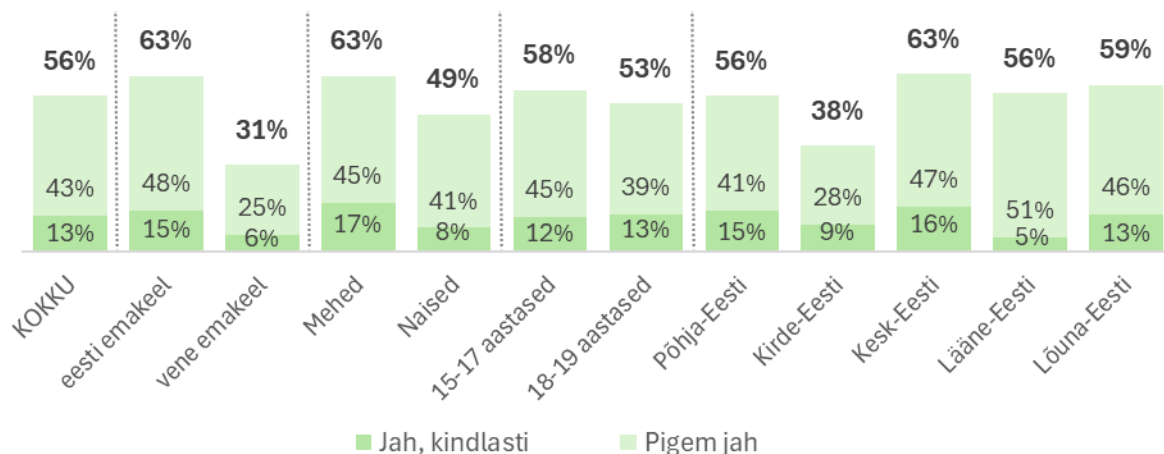
		Jah, kindlasti	Pigem jah	Pigem mitte	Kindlasti mitte	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	26%	55%	11%	3%	5%
	2024	27%	52%	13%	2%	7%
	2023	26%	50%	12%	2%	10%
Ei kuulu KLN-i	2025	13%	43%	26%	10%	9%
	2024	15%	38%	28%	11%	9%
	2023	25%	45%	15%	3%	11%

Joonis 25. Hinnang kas võõrriigi relvastatud kallaletungi korral on võimalik Eestit kuni liitlaste täiendava abi saabumiseni kaitsta ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes (joonised 26 ja 27) ilmneb KLN-i vastajate seas sooline erinevus: poiste seas on kindel veendumus tugevam ning “jah” vastuseid on oluliselt rohkem kui tüdrukutel. Mitteliikmete puhul on lõhe eesti ja vene emakeelega vastajate vahel väga selge. Eestikeelsetest noortest usub Eesti kaitsmise võimalikkusse ligi kaks kolmandikku, venekeelsetest umbes kolmandik. Piirkondlikult on toetus madalaim Kirde-Eestis.

Joonis 26. Hinnang kas võõrriigi relvastatud kallaletungi korral on võimalik Eestit kuni liitlaste täiendava abi saabumiseni kaitsta KLN liikmete seas 2025. aastal ($n=406$)

Joonis 27. Hinnang kas võõrriigi relvastatud kallaletungi korral on võimalik Eestit kuni liitlaste täiendava abi saabumiseni kaitsta KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

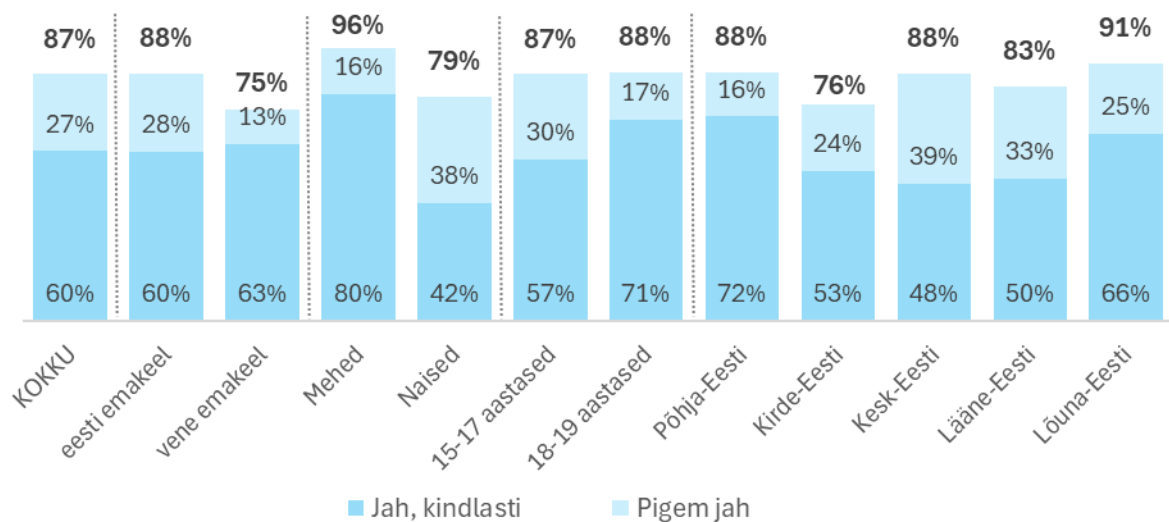
KLN-i liikmetest vastajad toetavad relvastatud vastupanu selgelt ja järjest kindlamalt (joonis 28). 2025. aastal vastas “jah” kokku 87% (60% “kindlasti”, 27% “pigem”), mis tähendab kolme aasta jooksul kindla toetuse kasvu 49%-lt 60%-le ja “pigem jah” osakaalu taandumist. Selgeid eitajaid on KLN-is marginaalselt. Mitteliikmete seas on pilt samuti ülekaalukalt toetav, kuid veidi ettevaatlikum: 2025. aastal vastas “jah” 80% (54% “kindlasti”, 26% “pigem”). 2024. aasta mõnalt on toimunud taastumine, üldtase on lähedal 2023. aasta tulemusele.

		Jah, kindlasti	Pigem jah	Pigem mitte	Kindlasti mitte	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	60%	27%	5%	0%	7%
	2024	52%	31%	5%	1%	12%
	2023	49%	35%	4%	1%	11%
Ei kuulu KLN-i	2025	54%	26%	5%	4%	12%
	2024	47%	31%	8%	3%	10%
	2023	54%	27%	8%	1%	10%

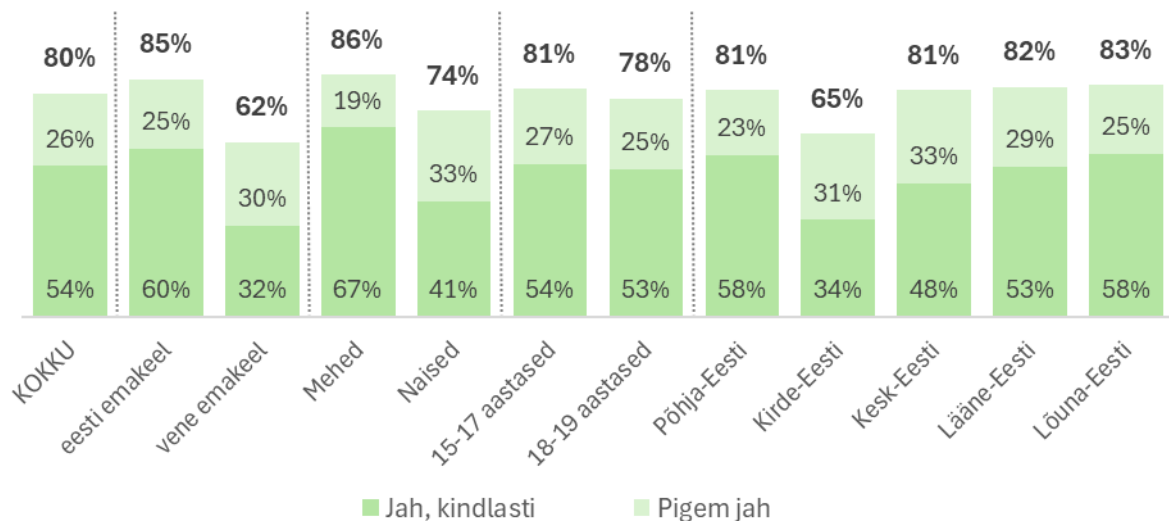
Joonis 28. Hinnang kas võõrriigi relvastatud kallaletungi korral peaks Eesti osutama relvastatud vastupanu ja trendid 2023-2025 (n₂₀₂₃=893, n₂₀₂₄=700, n₂₀₂₅=1044)

Sotsiaaldemograafilistes gruppides on suurim erinevus soo lõikes (joonised 29 ja 30). KLN-i liikmetest toetavad poisid relvastatud vastupanu oluliselt kindlamalt kui tüdrukud (96% vs 79%; “jah, kindlasti” vastavalt 80% ja 42%). Mitteliikmete seas on muster sama (86% vs 74%; “kindlasti” 67% ja 41%). Keeletaust tekitab eriti mitteliikmete seas suure vahe – eesti emakeelega noortest toetab vastupanu 85%, vene emakeelega noortest 62%. KLN-is on venekeelse alarühma näit 75%, kuid selle tõlgendamisel tuleb arvestada väikest vastajate arvu.

Piirkonniti on toetus relvastatud vastupanu osutamisele kõrge kõigis Eesti piirkondades, kuid madalaim Kirde-Eestis (KLN 76%, mitteliikmed 65%). Kõrgeim on toetus Lõuna- ja Kesk-Eestis (KLN- liikmete hulgas 91% ja 88%; mitteliikmete hulgas 83% ja 81%).

Joonis 29. Hinnang kas võõrriigi relvastatud kallaletungi korral peaks Eesti osutama relvastatud vastupanu KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

Joonis 30. Hinnang kas võõrriigi relvastatud kallaletungi korral peaks Eesti osutama relvastatud vastupanu KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

3.7 Informeeritus kaitsetegevustest välisriigi rünnaku korral

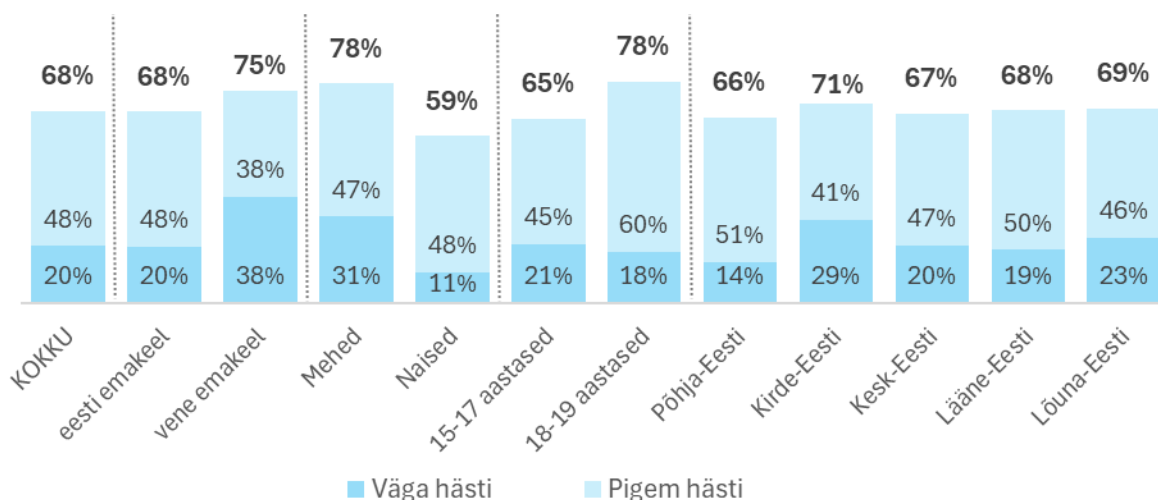
KLN-i liikmed teavad üha paremini, mida Eesti kaitseks teha, kui tekiks välisriigi rünnaku oht (joonis 31). 2025. aastal ütleb 68% liikmetest, et teab seda väga või pigem hästi (2023–2024 oli vastav näitaja 61%), ning ebakindlate osakaal on vähenenud.

Mitteliikmete seas on pilt vastupidine – teadlikkus on langenud 35%-ni (2023: 44%) ja “ei tea” vastuste osakaal on kasvutrendis.

		Väga hästi	Pigem hästi	Pigem ei tea	Ei tea üldse	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	20%	48%	26%	2%	4%
	2024	19%	42%	31%	4%	5%
	2023	18%	43%	31%	5%	4%
Ei kuulu KLN-i	2025	9%	26%	41%	14%	10%
	2024	13%	27%	34%	18%	8%
	2023	17%	27%	37%	13%	7%

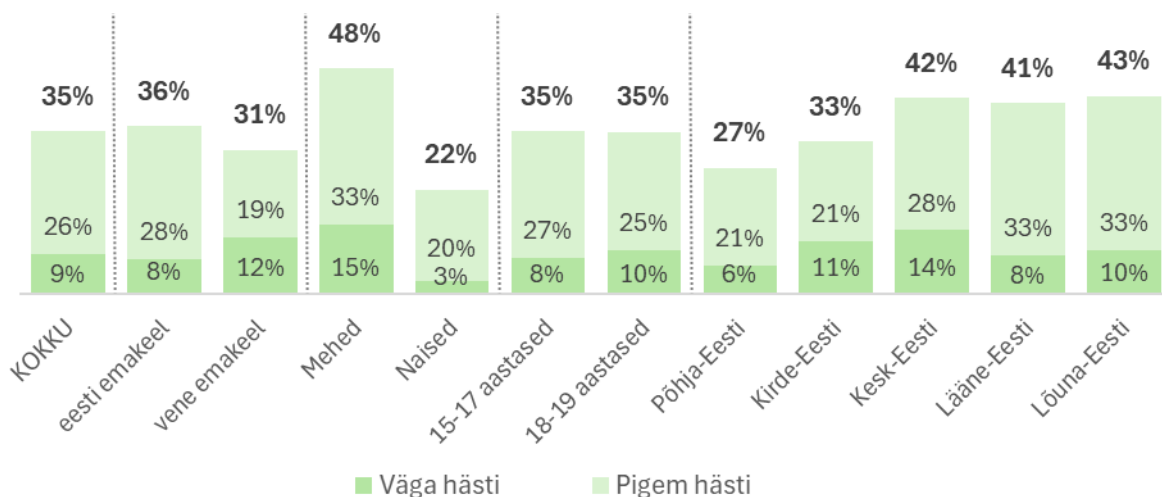
Joonis 31. Teadlikkus mida vastaja saab teha Eesti kaitseks välisriigi rünnakuohu korral ja trendid 2023–2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

Sotsiaaldemograafilistes gruppides on KLN-is (joonis 32) kõige suurem sooline erinevus. Poistest teab, mida teha, 78%, tüdrukutest 59%. 18–19 aastaste vanuserühm on kindlam kui nooremad (18–19a: 78%, 15–17a: 65%).

Joonis 32. Teadlikkus mida vastaja saab teha Eesti kaitseks välisriigi rünnakuohu korral KLN liikmete seas 2025. aastal ($n=406$)

Mitteliikmete seas on kontrastid teravamad (joonis 33). Poisid on tüdrukutest oluliselt kindlamad (48% vs 22%), eestikeelsetel vastajatel on teadlikkus veidi kõrgem kui venekeelsetel (36% vs 31%). Piirkonniti paistab silma Kirde-Eesti madal tase (27%).

Joonis 33. Teadlikkus mida vastaja saab teha Eesti kaitseks välisriigi rünnakuohu korral KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

KLN-i noorte hinnang oma informeeritusele on üldjoontes hea ja viimase aasta jooksul veidi paranenud (joonis 34). Kõige kindlamini teatakse, kuidas iseseisvalt hakkama saada kodu varustavate teenuste katkemisel (87% väga või pigem hästi) ning kust saada usaldusväärset infot (86%). Hästi tuntakse ka avalikkuse teavitamisviise (76%) ja esmaabi andmist (78%). Veidi ebakindlamaks jäävad kaitsetegevusse panustamise võimalused (69%), varjumise korraldus (65%) ja evakuatsioon (62%).

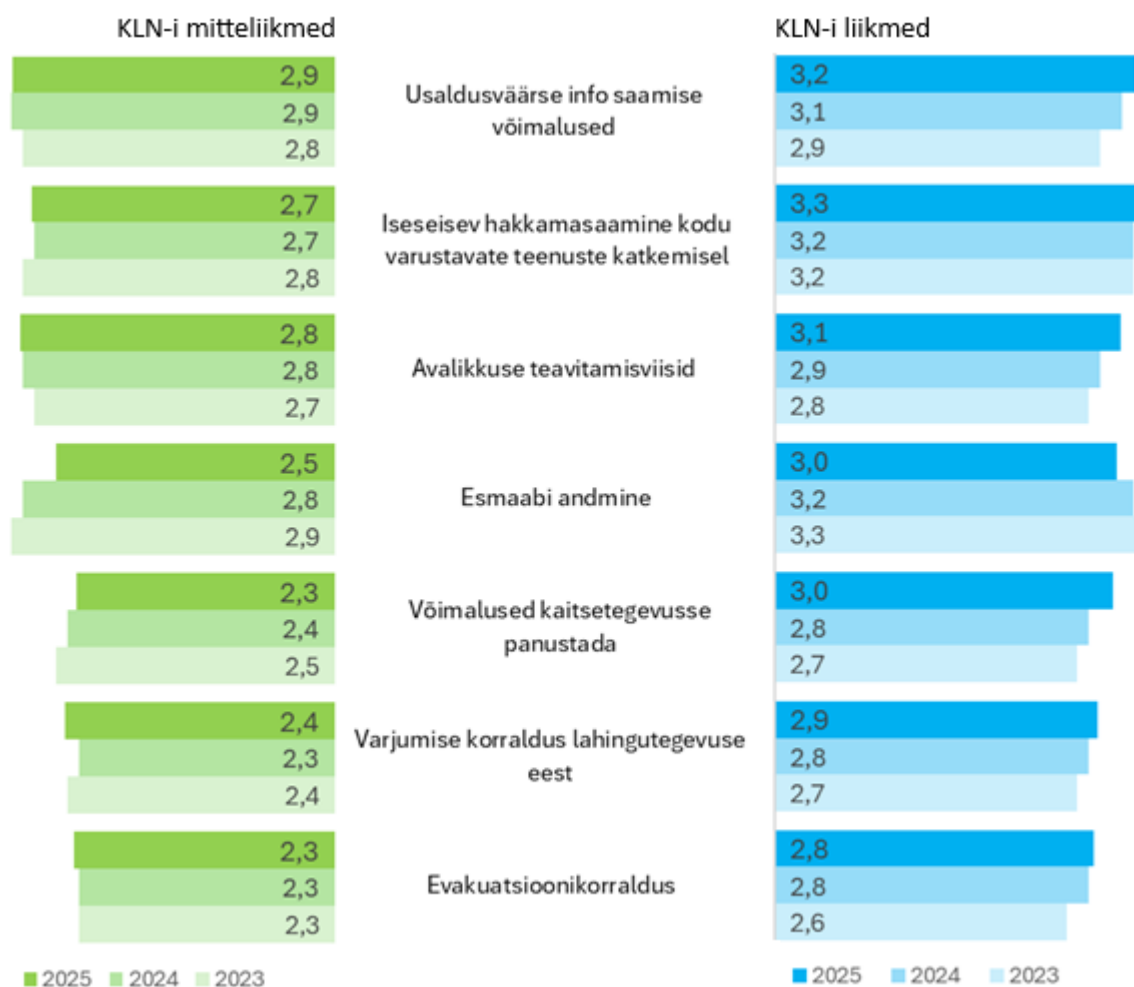
Mitteliikmete informeeritus on märksa ebaühtlasem (joonis 34). Info-kanalite tundmine on küllaltki hea (69%), kuid praktilistes teemades jäävad teadmised madalaks: esmaabi puhul peab end hästi informeerituks 48%, varjumise ja evakuatsiooni puhul vastavalt 41% ja 39% ning kaitsetegevusse panustamise võimaluste puhul kõigest 35%. Negatiivseid vastuseid ("pigem või väga halvasti") koguneb mitmes teemas ligi 50%.

		Väga hästi	Pigem hästi	Pigem halvasti	Väga halvasti	Ei oska öelda
Usaldusväärse info saamise võimalused	Kuulub KLN-i	31%	55%	8%	1%	6%
	Ei kuulu KLN-i	17%	52%	19%	4%	8%
Iseseisev hakkamasaamine kodu varustavate teenuste katkemisel	Kuulub KLN-i	34%	53%	9%	0%	3%
	Ei kuulu KLN-i	15%	45%	24%	8%	8%
Avalikkuse teavitamisviisid	Kuulub KLN-i	26%	50%	16%	1%	7%
	Ei kuulu KLN-i	16%	45%	22%	4%	13%
Esmaabi andmine	Kuulub KLN-i	25%	53%	16%	2%	3%
	Ei kuulu KLN-i	9%	42%	32%	9%	8%
Võimalused kaitsetegevusse panustada	Kuulub KLN-i	27%	42%	20%	3%	8%
	Ei kuulu KLN-i	11%	26%	30%	17%	16%
Varjumise korraldus lahingutegevuse eest	Kuulub KLN-i	24%	41%	23%	6%	5%
	Ei kuulu KLN-i	12%	31%	32%	16%	9%
Evakuatsioonikorraldus	Kuulub KLN-i	22%	40%	27%	5%	7%
	Ei kuulu KLN-i	10%	31%	33%	16%	11%

Joonis 34. Informeeritus riigi tegevuse ja isikliku elukorralduse kohta välisriigi kallaletungiohu korral 2025. aastal (n=1044)

Trendid (joonis 35, keskmised 4-palli skaalal) kinnitavad seda mustrit. KLN-i liikmete informeerituse keskmised püsinud stabiilselt heas vahemikus või tõusevad: usaldusväärse info saamine 3,2, teavitamisviisid 3,1, kaitsetegevusse panustamine 3,0. Langenud on teadmised esmaabi andmise kohta langenud 3,3 → 3,0.

Mitteliikmetel on keskmised näitajad valdavalt paigal või taandumas, eriti esmaabi (2,9 → 2,5) ja panustamisvõimalused (2,5 → 2,3). Kokkuvõttes on KLN liikmelisus seotud selgelt kõrgema informeerituse ja teadlikkusega kõigis käsitletud valdkondades.

Joonis 35. Informeeritus riigi tegevuse ja isikliku elukorralduse kohta välisriigi kallaletungiohu korral ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$). Skaala 4 - Väga hästi; 3 – Pigem hästi; 2 – Pigem halvasti; 1 – Väga halvasti.

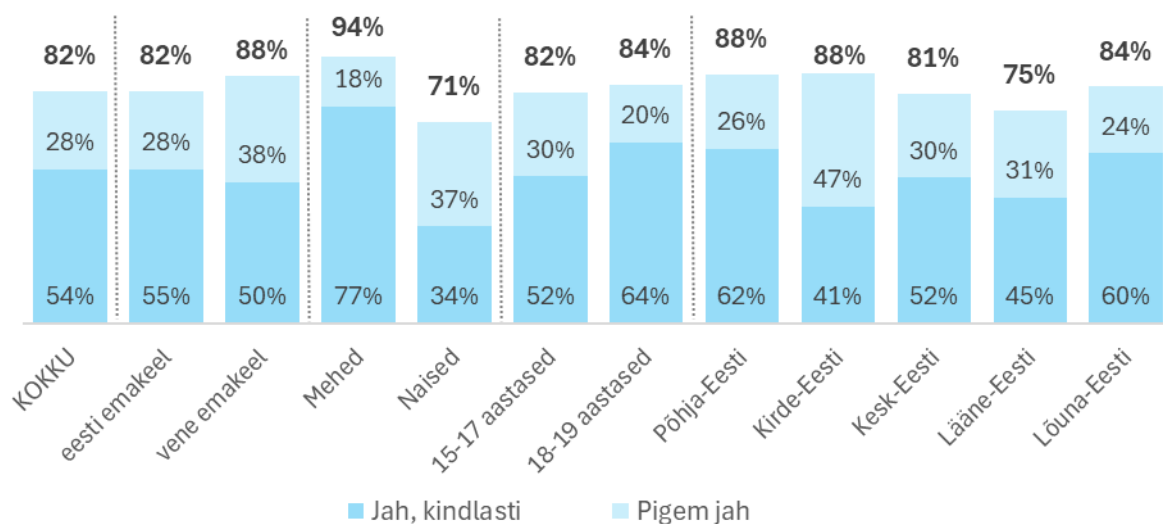
3.8 Kaitsetahe

KLN-i liikmete valmisolek osaleda täisealisena vajadusel Eesti kaitsetegevuses on endiselt väga kõrge ja pigem kasvutrendis (joonis 36). 2025. aastal vastab “jah” kokku 82% (sh 54% “kindlasti”), mis on veidi kõrgem kui 2023–2024. Kaitsetegevuses osalemise välistajaid on vähe. Mitteliikmete seas jäi 2024. aastal toimunud langus püsima. 2025. aastal oleks valmis vajadusel Eesti kaitsetegevuses osalema 45% (22% “kindlasti”), seega oluliselt vähem kui 2023. aastal.

		Jah, kindlasti	Pigem jah	Pigem mitte	Kindlasti mitte	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	54%	28%	9%	1%	7%
	2024	52%	29%	9%	4%	7%
	2023	51%	29%	11%	4%	5%
Ei kuulu KLN-i	2025	22%	23%	20%	21%	14%
	2024	21%	23%	20%	23%	13%
	2023	36%	28%	18%	9%	9%

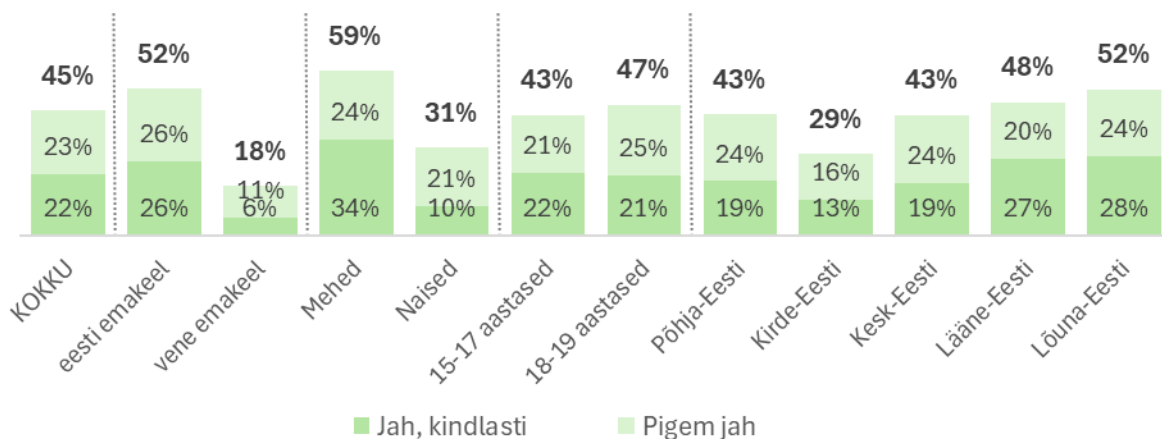
Joonis 36. Valmisolek täisealisena oma võimete ja oskuste kohaselt osalema kaitsetegevuses juhul kui Eestile kallale tungitakse ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

Sotsiaaldemograafilistes gruppides on suuremad soolised erinevused. KLN-i liikmetest (joonis 37) on poiste valmisolek kaitsetegevuses osaleda väga kõrge (94%; “jah, kindlasti” 77%), tüdrukutel madalam (71%; “kindlasti” 34%). Piirkonniti jääb KLN-i liikmete “jah” tase valdavalt 75–88% vahele, “kindlasti” vastajaid on vähem Kirde-Eestis (41%).

Joonis 37. Valmisolek täisealisena oma võimete ja oskuste kohaselt osalema kaitsetegevuses juhul kui Eestile kallale tungitakse KLN liikmete seas 2025. aastal ($n=406$)

Mitteliikmete hulgas (joonis 38) on erinevused suuremad. Eesti emakeelega noortest oleks valmis kaitsetegevuses osalema 52%, venekeelsetest ainult 18%. Suur on ka sooline lõhe (poised 59% vs tüdrukud 31%). Piirkonniti on valmisolek madalaim Kirde-Eestis (29%) ning kõrgem Lõuna- ja Lääne-Eestis (52% ja 48%).

Joonis 38. Valmisolek täisealisena oma võimete ja oskuste kohaselt osalema kaitsetegevuses juhul kui Eestile kallale tungitakse KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

KLN-i liikmete seas on valmisolek kaitsetegevuses osaleda väga kõrge ning nihkunud üha enam sõjalise rolli suunas (joonis 39). 2025. aastal hindas 86% KLN-i liikmetest vastajatest, et nad osaleks kaitsetegevuses (40% sõjalises, 20% sõjalises abistavalt, 26% mittesõjalises). Kolme aasta võrdluses on kasvanud just otsese sõjalise osaluse valik (29% → 40%), samal ajal kui abistavat rolli eelistajaid on vastavalt vähem. Kaitsetegevusest loobujaid, kuid Eestisse jääjaid on KLN-is väga vähe ning Eestist lahkumist kaalub umbes 7%.

Mitteliikmete seas on pilt oluliselt heitlikum. 2025. aastal oleks kaitsetegevuses valmis osalema 48% (18% sõjalises, 9% abistavalt, 21% mittesõjalises) – see jääb märgatavalt alla 2023. aasta tasemele (68%). Samal ajal on kasvanud nende osakaal, kes püüaksid sõjaohu korral Eestist lahkuda (36%, 2023: 20%).

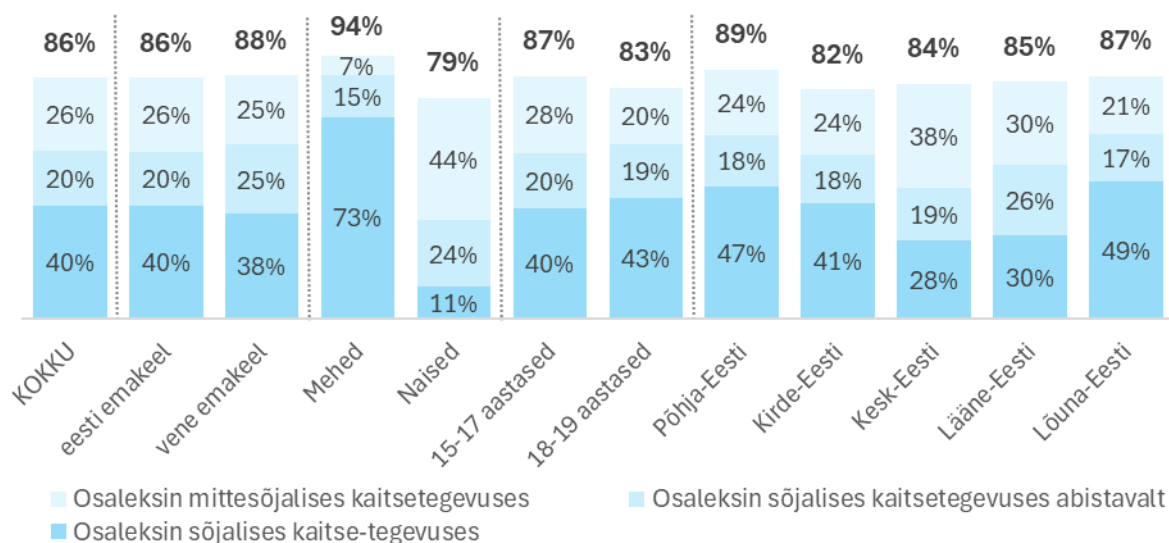
		Osaleksin sõjalises kaitsetegevuses	Osaleksin sõjalises kaitsetegevuses abistavalt	Osaleksin mittesõjalises kaitsetegevuses	Ei osaleks kaitsetegevuses, kuid jääksin Eestisse	Püüaksin Eestist sõjaohu korral lahkuda	Ei oska öelda
Kuulub KLN-i	2025	40%	20%	26%	2%	7%	5%
	2024	39%	18%	27%	1%	7%	7%
	2023	29%	26%	28%	3%	6%	9%
Ei kuulu KLN-i	2025	18%	9%	21%	4%	36%	12%
	2024	16%	13%	22%	9%	31%	9%
	2023	28%	18%	22%	5%	20%	8%

Joonis 39. Käitumisviis kallaletungi korral Eesti riigile ja trendid 2023-2025 (n₂₀₂₃=893, n₂₀₂₄=700, n₂₀₂₅=1044)

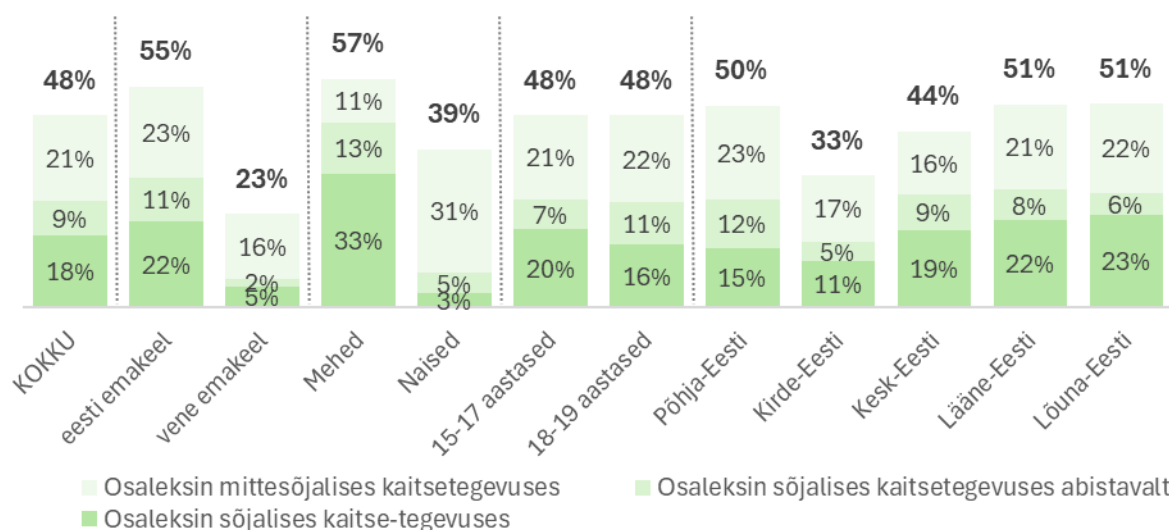
Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes (joonised 40 ja 41) joonistub välja tugev sooline muster. KLN-is liikmetest valiks poistest 73% sõjalise rolli (tüdrukutest, kes eelistavad sagedamini mittesõjalist või abistavat panust 11%), ning kokku oleks valmis kaitsetegevuses osalema 94% KLN-i liikmetest poistest.

Mitteliikmete seas on valmisolek samuti oluliselt kõrgem poistel (kokku 57%) kui tüdrukutel (39%). Keeletaust tekitab mitteliikmete hulgas suure erinevuse: eesti

emakeelega noortest oleks valmis kaitsetegevuses osalema 55%, venekeelsetest 23%. Piirkonniti on valmisolek madalaim Kirde-Eestis (33%). Kõrgeim osalusvalmidus on Lõuna- ja Lääne-Eestis (51%).

Joonis 40. Käitumisviis kallaletungi korral Eesti riigile KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

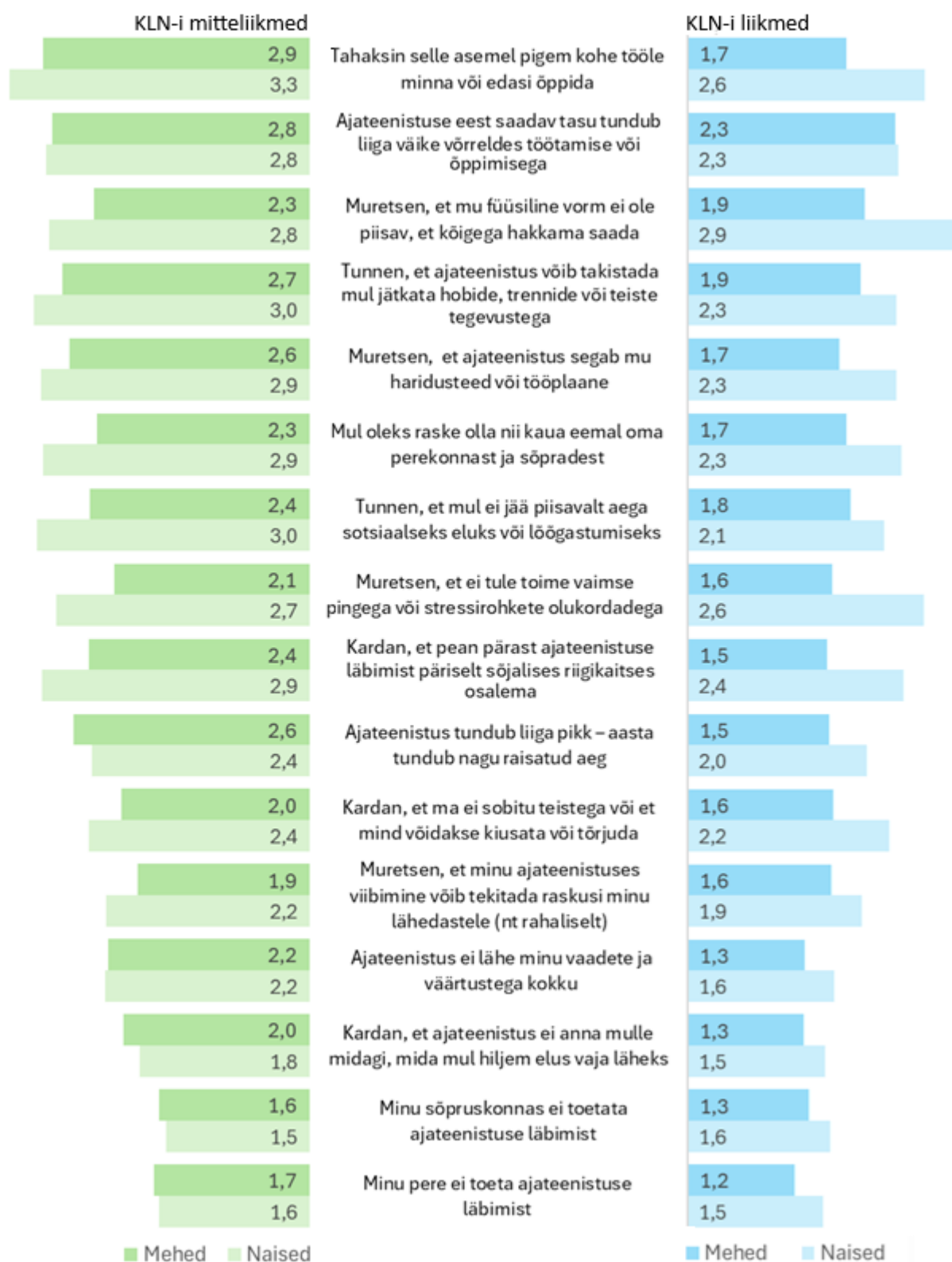

Joonis 41. Käitumisviis kallaletungi korral Eesti riigile KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

Eestist hädaohu korral lahkumise plaanide osakaal on KLN-i liikmete seas väga madal (7%) ja sotsiaaldemograafilised erinevused jäävad pigem väikeseks. Veidi sagedamini mainivad lahkumist tüdrukud (11% vs poistel 3%) ning vene emakeelega liikmed (13% vs eestikeelsetel 7%). Piirkonniti on lahkumise kavandajaid vähem Põhja-Eestis (4%) ja veidi rohkem Kirde-Eestis (12%).

Mitteliikmete seas on lahkumisvalmidus selgelt kõrgem (36%) ja grupierinevused suuremad. Vene emakeelega noortest kaaluks lahkumist 56% (eestikeelsetel 30%); tüdrukud mainivad seda oluliselt sagedamini kui poisid (42% vs 29%). Piirkonniti on lahkumisvalmidus kõrgeim Kirde-Eestis (40%), samuti Kesk- ja Lõuna-Eestis (38–37%), madalaim Lääne-Eestis (28%).

Ajateenistusega seotud võimalike murekohtade kaardistus on esitatud joonisel 42. KLN-i liikmetel on murede tase üldiselt madal (<2,5), kuid tüdrukutel kõrgem kui poistel. KLN-i mitteliikmetel on ajateenistusega seotud murekohti märksa rohkem.

Joonis 42. Probleemid võimaliku eesseisva ajateenistusega seoses (n=1044). Skaala 4 – Täiesti nõus; 3 – Pigem nõus; 2 – Pigem ei ole nõus; 1 – Üldse ei ole nõus.

KLN-i liikmetest tüdrukute peamised heidutajad on väga praktilised ja koormust puudutavad küsimused: füüsilise vormi piisavus (keskmine 2,9 neljapallisüsteemis), vaimse pinget ja stressiolukordadega toimetulek (2,6), soov minna pigem kohe tööle või õppima (2,6), hirm, et tuleb päriselt sõjalises riigikaitstes osaleda (2,4) ning eemalolek perest ja sõpradest (2,3). Poistel on murede tase märksa madalam; kõrgeimaks jääb tajutud tasu vähesus (2,3). Väärtuste sobimatust (~1,3–1,6) ja tunnet, et ajateenistus “ei anna midagi”, KLN noored pigem ei jaga.

KLN-i mitteliikmete jaoks koonduvad heidutajad selgelt alternatiivkulu (*opportunity cost*, loobutud parima alternatiivi väärtuse) ümber. Tüdrukutel on esikohal soov kohe tööle või õppima minna (3,3), millele järgnevad sotsiaalse elu ja vaba aja kaotus (3,0), katkestus hobide ja/või trennidega tegelemisel (3,0), õpingute ja tööelu segamine (2,9), hirm reaalse sõjalise osaluse ees (2,9) ning eemalolek lähedastest (2,9); ka tasu peetakse tihti liiga väikeseks (2,8). Poistel on sama muster veidi madalamatel tasemetel: töö või õpingute eelistamine (2,9), tasu (2,8), hobide ja trennide takerdumine (2,7), õpingute ja tööelu segamine (2,6) ja teenistuse pikkus (2,6). Mitteliikmete seas on ka kahtlus väärtuste sobimatuse (~2,2) ja ajateenistuse kasulikkuse (~1,8–2,0) oluliselt suuremaks murekohaks kui KLN-is.

Kokkuvõttes seostub KLN liikmelisus väiksema ärevuse ja madalamate takistustega ajateenistuse suhtes. Poiste „mureprofiil“ on leebem kui tüdrukutel. Kui KLN tüdrukute puhul tõusevad esile vastupidavuse ja koormusega seotud teemad, siis mitteliikmetel – eriti tüdrukutel – on keskmises ajakulu ja hariduse/töö plaanid, sotsiaalne elu ning tasustusega seotud kaalutlused, millele lisandub suurem ebakindlus seoses võimaliku reaalse sõjalise rolliga.

3.9 Huvi kaitsevaldkondade vastu

KLN-i noorte huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu on kõrge ja 2025. aastaks pigem kasvanud (joonis 43). Ajateenistuse vastu tunneb huvi kokku 79% (52% “väga”), mis on kolmeaastases võrdluses selge tõus. Ka liitumishuvi Kaitseliidu või Naiskodukaitsega on rekordtasemel: 86% (58% “väga”). Panustamine siseturvalisusesse taastus 2024. aasta mõõnalt 62%ni. Tegevteenistuse (59%) ja Kaitseväe Akadeemias õppimise (56%) vastu on huvi stabiilne või kerges kasvus.

			Väga huvitatud	Pigem huvitatud	Pigemei ole huvitatud	Üldse ei ole huvitatud	Ei oska öelda
Ajateenistuse läbimine	Kuulub KLN-i	2025	52%	27%	13%	4%	4%
		2024	46%	26%	14%	9%	4%
		2023	41%	32%	18%	7%	2%
	Ei kuulu KLN-i	2025	18%	19%	26%	31%	6%
		2024	18%	17%	17%	41%	7%
		2023	30%	22%	27%	18%	4%
Panustamine siseturvalisusesse	Kuulub KLN-i	2025	22%	40%	28%	3%	7%
		2024	19%	39%	23%	6%	11%
		2023	29%	37%	25%	4%	5%
	Ei kuulu KLN-i	2025	11%	32%	27%	17%	13%
		2024	9%	29%	23%	27%	12%
		2023	20%	34%	29%	10%	6%
Liitumine Kaitseliidu või Naiskodukaitsega	Kuulub KLN-i	2025	58%	28%	8%	2%	3%
		2024	46%	30%	11%	6%	6%
		2023	52%	31%	11%	3%	4%
	Ei kuulu KLN-i	2025	6%	18%	30%	38%	7%
		2024	4%	15%	19%	47%	15%
		2023	18%	21%	33%	21%	7%
Astumine Kaitseväe tegevteenistusse	Kuulub KLN-i	2025	31%	28%	25%	6%	10%
		2024	27%	30%	24%	11%	9%
		2023	27%	29%	23%	12%	10%
	Ei kuulu KLN-i	2025	7%	10%	29%	45%	9%
		2024	4%	13%	24%	49%	10%
		2023	16%	17%	29%	29%	9%
Õppimine Kaitseväe Akadeemias	Kuulub KLN-i	2025	27%	29%	27%	8%	8%
		2024	20%	28%	27%	15%	9%
		2023*	23%	31%	26%	11%	1%
	Ei kuulu KLN-i	2025	5%	15%	28%	44%	8%
		2024	6%	15%	23%	48%	9%
		2023	12%	22%	30%	29%	7%

Joonis 43. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu ja trendid 2023-2025 ($n_{2023}=893$, $n_{2024}=700$, $n_{2025}=1044$)

Mitteliikmete seas on pilt teistsugune. Alates 2023. aastast on huvi enamiku tegevuste vastu vähenenud (joonis 43). Ajateenistuse vastu tunneb huvi 37% (2023: 52%), Kaitseleidu või Naiskodukaitsega liitumise vastu 24% (39%), tegevteenistuse vastu 17% (33%) ning Kaitseväge Akadeemias õppimise vastu 20% (34%). Positiivne erand on siseturvalisus, kus huvi tõusis 43%ni (2024: 38%), ent jääb siiski KLN-ist märksa madalamaks.

KLN-i liikmete hulgas on poiste huvi pea kõigis tegevustes oluliselt suurem kui tüdrukutel (joonis 44). Ajateenistus 95% vs tüdrukud 65%, tegevteenistus 69% vs 50%, Kaitseväge Akadeemias õppimine 61% vs 52%. Erandiks on Kaitseleitu või Naiskodukaitseesse astumine, kus huvi on poiste ja tüdrukutel võrdselt väga kõrge (kumbki 86%).

Mitteliikmete seas on erinevused veelgi suuremad. Poistel on huvi ajateenistuse (53%), tegevteenistuse (25%) ja Kaitseväge Akadeemias õppimine (24%) vastu oluliselt kõrgem kui tüdrukutel (vastavalt 22%, 11% ja 17%). Kaitseleidu või Naiskodukaitse vastu on huvi madal mõlemal, kuid tüdrukutel veidi kõrgem (25% vs 24%).

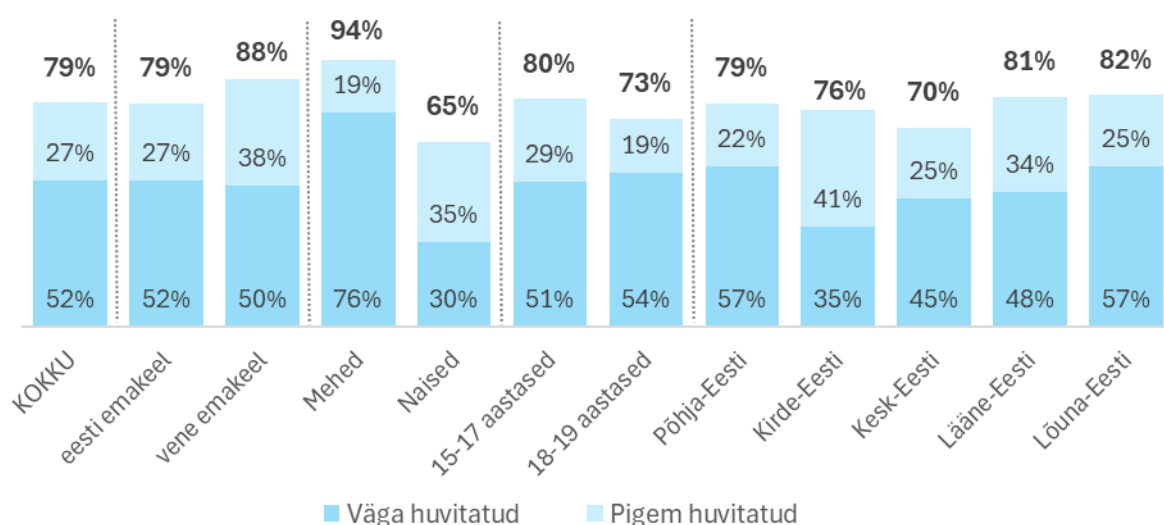
			Väga huvitatud	Pigem huvitatud	Pigemei ole huvitatud	Üldse ei ole huvitatud	Ei oska öelda
Ajateenistuse läbimine	Kuulub KLN-i	Mehed	76%	19%	4%	2%	1%
		Naised	30%	35%	21%	7%	7%
	Ei kuulu KLN-i	Mehed	30%	23%	19%	24%	5%
		Naised	6%	16%	33%	37%	7%
Panustamine siseturvalisusesse	Kuulub KLN-i	Mehed	27%	40%	25%	4%	4%
		Naised	17%	40%	31%	3%	10%
	Ei kuulu KLN-i	Mehed	17%	32%	26%	15%	10%
		Naised	6%	31%	28%	19%	15%
Liitumine Kaitseleidu või Naiskodukaitsega	Kuulub KLN-i	Mehed	61%	25%	9%	1%	4%
		Naised	55%	31%	8%	3%	3%
	Ei kuulu KLN-i	Mehed	8%	16%	29%	39%	9%
		Naised	5%	20%	31%	38%	6%
Astumine Kaitseväge tegevteenistusse	Kuulub KLN-i	Mehed	38%	31%	20%	4%	7%
		Naised	24%	26%	30%	8%	12%
	Ei kuulu KLN-i	Mehed	11%	14%	24%	42%	9%
		Naised	3%	8%	33%	48%	9%
Õppimine Kaitseväge Akadeemias	Kuulub KLN-i	Mehed	31%	30%	24%	9%	6%
		Naised	24%	28%	30%	8%	11%
	Ei kuulu KLN-i	Mehed	8%	16%	25%	43%	8%
		Naised	3%	14%	30%	45%	7%

Joonis 44. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu 2025. aastal (n=1044)

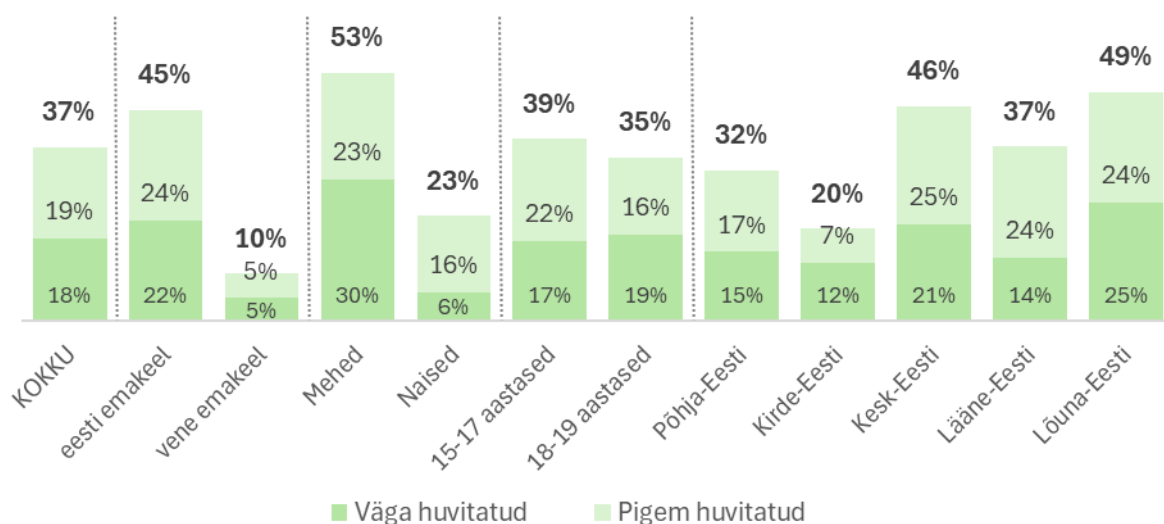
Joonistel 45–54 avaldub selge muster – KLN-i liikmetel on kaitsevaldkonna vastu huvi kõrge kõigis tegevustes, kuid sooline erinevus püsib. Ajateenistuse vastu tunneb KLN-is huvi 79% (poistel 94%, tüdrukutel 65%); tegevteenistuse ja KVA puhul on vahe samuti poiste kasuks (vastavalt 69% vs 50% ja 61% vs 52%). Siseturvalisusesse panustamise

huvi on liikmetel 62% ning piirkonniti eriti kõrge Kirde-Eestis (82%) ja Kesk-Eestis (69%). KLN/NKK-ga liitumise huvi on üle-eestiliselt väga tugev (86%). Venekeelsete liikmete näitajad on valdavalt sarnased või isegi kõrgemad (nt siseturvalisus 88%), kuid seda tuleb väikese alarühma tõttu ettevaatusega tõlgendada.

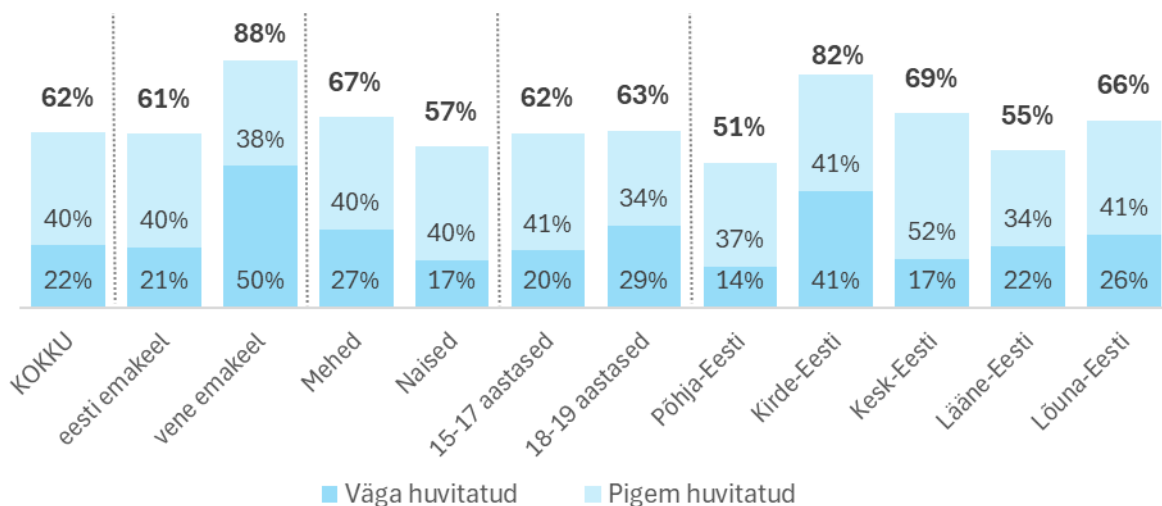
Mitteliikmete seas on huvitase madalam ja heterogeensem. Ajateenistuse vastu tunneb huvi 37% (poisid 53%, tüdrukud 23%); tegevteenistuse ja KVA puhul jääb huvi vastavalt 17% ja 20% juurde. Siin on kõige tugevam eristaja emakeel – eesti emakeelega noortel on huvi järjepidevalt kõrgem (nt ajateenistus 45% vs venekeelsetel 10%; tegevteenistus 20% vs 6%). Kaitseliidu või Naiskodukaitsega liitumist kaalub 24% mitteliikmetest (eesti-keelsetel huvilisi 28%, venekeelsetel 11%).

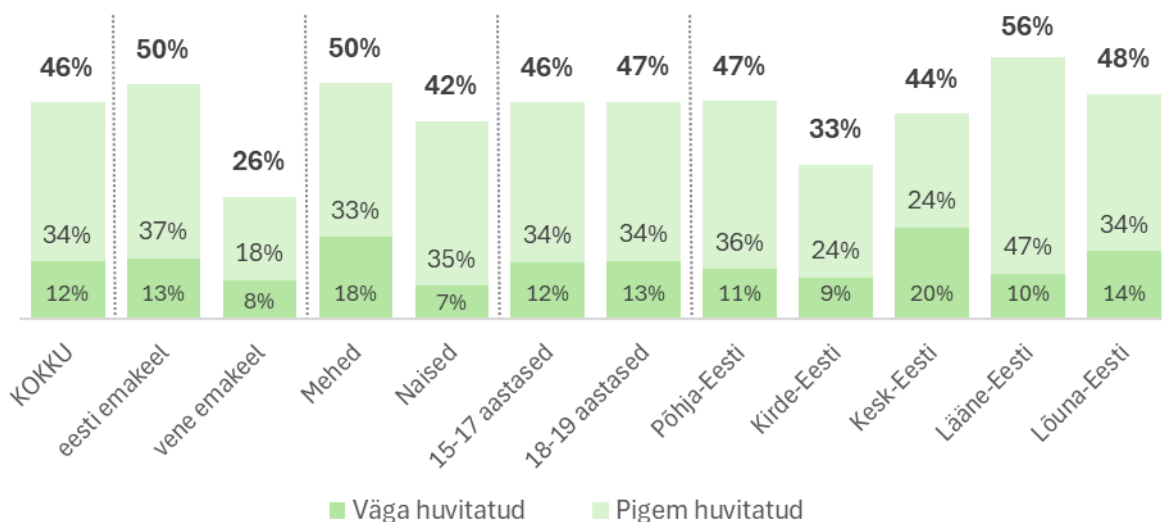
Joonis 45. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – ajateenistuse läbimine – KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

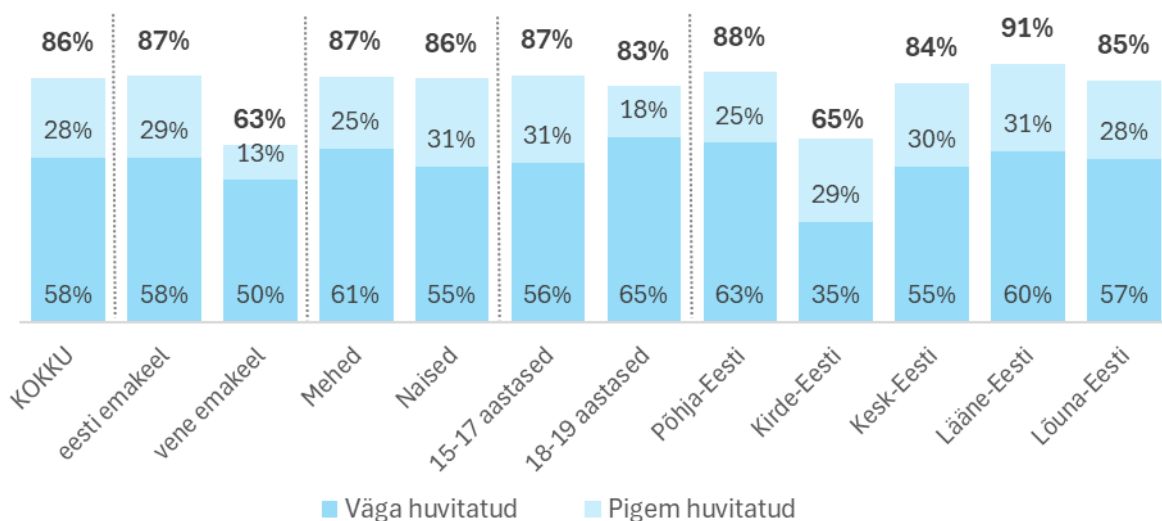
Joonis 46. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – ajateenistuse läbimine – KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

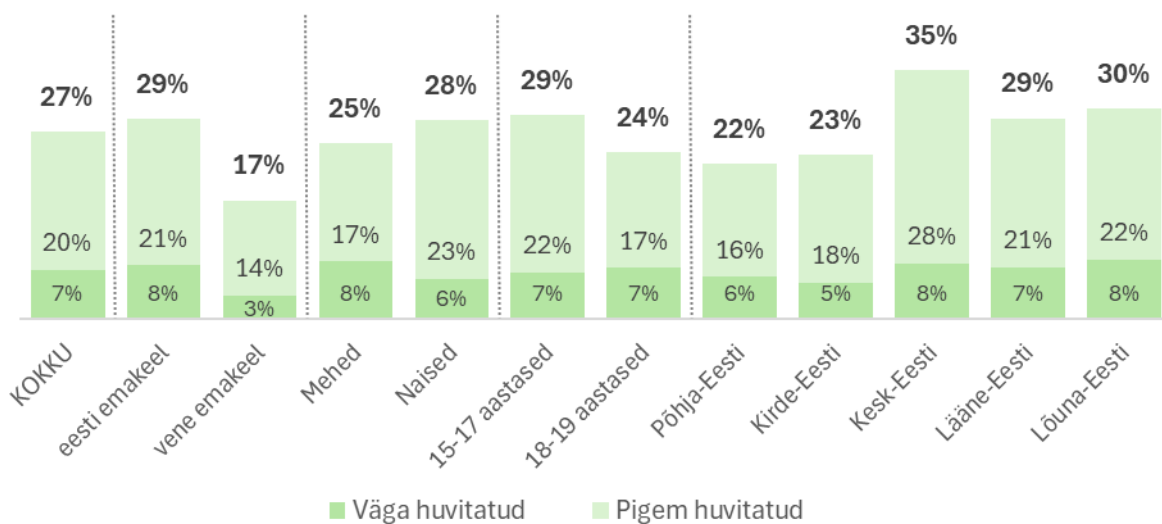
Joonis 47. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – panustamine siseturvalisusse – KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

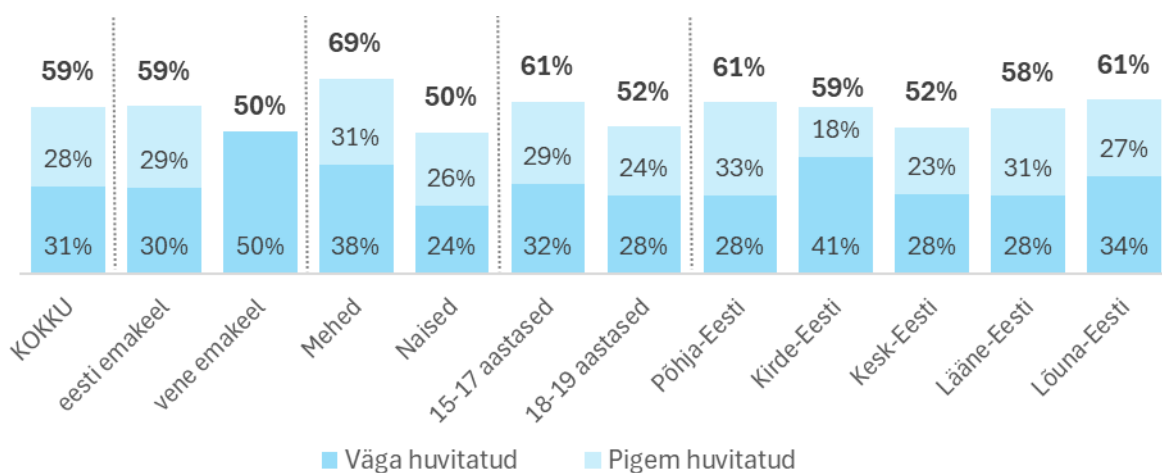
Joonis 48. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – panustamine siseturvalisusse – KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

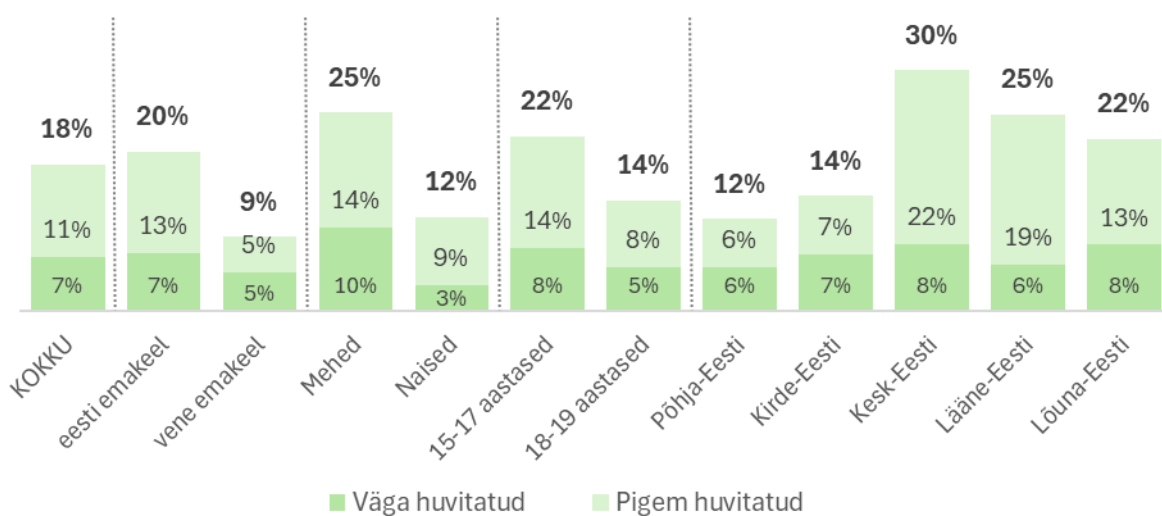
Joonis 49. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – liitumine Kaitseliidu või Naiskodukaitsega – KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

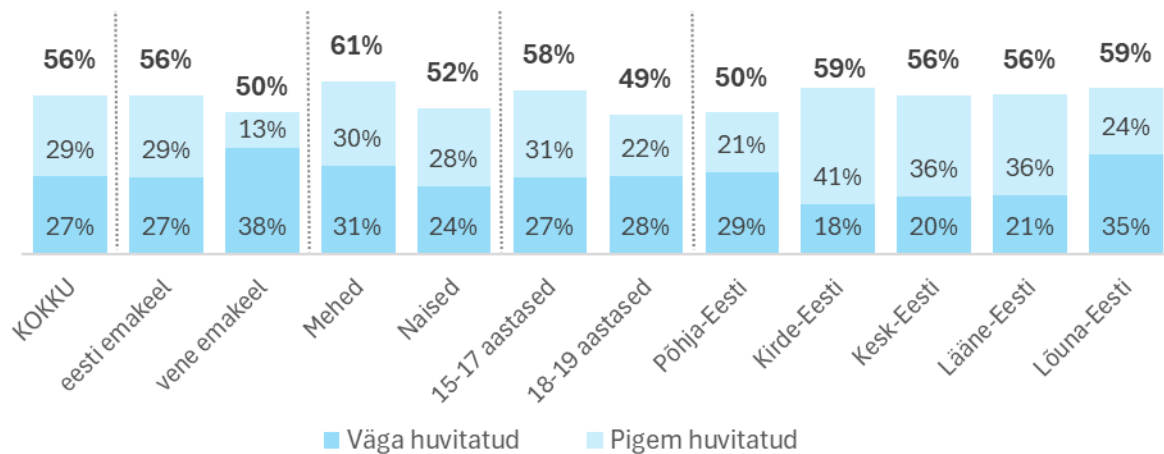
Joonis 50. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – liitumine Kaitseliidu või Naiskodukaitsega – KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

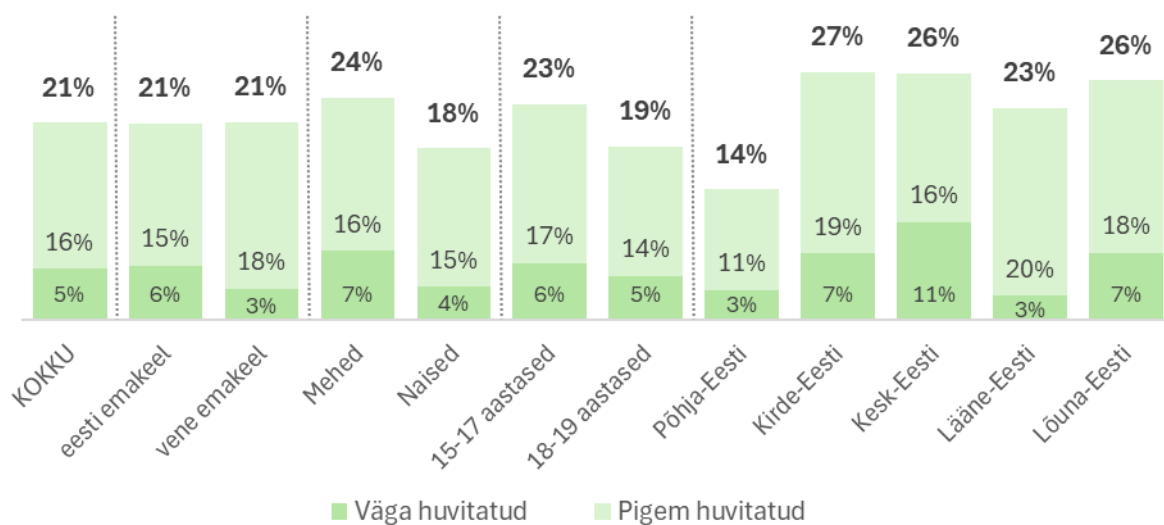
Joonis 51. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – astumine Kaitseväge tegevteenistusse – KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

Joonis 52. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – astumine Kaitseväge tegevteenistusse – KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)

Joonis 53. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – õppimine Kaitseväge Akadeemias – KLN liikmete seas 2025. aastal (n=406)

Joonis 54. Huvi kaitsevaldkonna tegevuste vastu – õppimine Kaitseväge Akadeemias – KLN mitteliikmete seas 2025. aastal (n=638)